

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofs officier.

Beëdiging. De Verlofs officier legt, na zijne benoeming als zoodanig, op den door den Minister van Oorlog te bepalen tijd en in handen van de door dien Minister aan te wijzen autoriteit den eed (de belofte) af volgens het formulier voor de overige bij de landmacht benoemde officieren voorgescreven.

Jaarwedde. Gedurende den tijd, dat het leger niet geacht wordt geheel of gedeeltelijk op voet van oorlog te zijn, geniet de verlofs officier een jaarwedde, gelijk aan de aanvangsjaarwedde voor de beroeps-militairen van overeenkomstigen rang. Deze aanvangsjaarwedde bedraagt:

RANGEN	Generale Staf en Intendance	Wapen der Genie	Geneeskundige Dienst	Pharmaceutische en Veterinaire Dienst	Overige wapens
Kolonel	f 5800.—	f 6000.—	f 6400.—	—	f 5500.—
Luit.-Kolonel	„ 5400.—	„ 5600.—	„ 6000.—	f 6000.—	„ 5000.—
Majoor	„ 4900.—	„ 5100.—	„ 5500.—	„ 5500.—	„ 4400.—
Kapitein	„ 4200.—	„ 4500.—	„ 4800.—	„ 4800.—	„ 3700.—
Eerste Luitenant	„ 3100.—	„ 3100.—	„ 3600.—	„ 3300.—	„ 2600.—
Tweede Luitenant	„ 2700.—	„ 2700.—	—	—	„ 2200.—

De verlofs officier, die voor een tijdvak van 30 dagen of korter onder de wapenen is, ontvangt voor elken dag van het verblijf onder de wapenen $\frac{2}{300}$ van de jaarwedde.

Wordt het leger wel geacht geheel of gedeeltelijk op voet van oorlog te zijn, dan geschiedt de berekening van de jaarwedden met inachtneming van een diensttijd, gelijk aan den tijd, gedurende welken de belanghebbenden, al dan niet bij het verlofspersoneel, als officier hebben behoord tot de Landmacht, de Zeemacht (de Marine-reserve daaronder begrepen), dan wel tot het leger in Nederlandsch-Indië.

Huwelijk. De verlofs officier behoeft voor het aangaan van een huwelijk niet de toestemming van de militaire autoriteit.

Hij is evenwel verplicht van zijn voltrokken huwelijk binnen acht dagen na de voltrekking kennis te geven aan den militairen Chef, onder wiens bevelen hij is gesteld, onder mededeeling tevens van den geslachtsnaam en de voornamen zijner echtgenoot.

Ziekte. De verlofs officier, die wegens ongesteldheid of om andere geldige redenen verhinderd is aanwezig te zijn bij diensten, oefeningen of militair onderwijs, waaraan hij verplicht is deel te nemen, geeft daarvan vóór den aanvang van die diensten, die oefeningen of dat onderwijs, schriftelijk kennis aan den officier met de leiding daarvan belast; deze is bevoegd in geval van afwezigheid wegens ziekte de overlegging te eischen van eene geneeskundige verklaring.

Wordt een verlofs officier door ongesteldheid of om andere geldige redenen verhinderd aan eene oproeping in werkelijken dienst te voldoen, dan

geeft hij daarvan uiterlijk op den dag voor de opkomst bepaald, kennis, zoowel aan zijn korpscommandant of aan den chef die als zoodanig is te beschouwen, als aan den commandant van het korps, waarbij hij is opgeroepen en legt daarbij aan dezen laatste, in geval van ziekte, steeds eene geneeskundige verklaring over.

Zoodra zijne ongesteldheid ophoudt, geeft hij zonder verder uitstel gevolg aan de oproeping tenzij de ongesteldheid zoolang aanhoudt, dat de verlofsofficier den dienst, waartoe hij is opgeroepen, niet meer in zijn geheel in het jaar van oproeping kan vervullen, in welk geval de oproeping als vervallen wordt beschouwd.

Indien een verlofsofficier achterblijft van verlof of bewegingsvrijheid, wegens ziekte van hemzelf of van zijne allernaaste familieleden, moet de wettigheid van dat achterblijven zoo spoedig mogelijk, uiterlijk bij terugkeer, blijken uit eene geneeskundige verklaring. Is de verlofsofficier achtergebleven wegens ziekte van hem zelf, dan moet in die verklaring staan, dat hij niet in staat was terug te keeren naar zijn garnizoen, omdat zijn ziekte-toestand het reizen daarheen niet gedoogde. Bleef hij achter wegens ziekte van zijn naaste familieleden (vader, moeder, broer of zuster, of, indien gehuwd, vrouw of kind), dan moet uit de verklaring blijken, dat er een levensgevaarlijke ziekte-toestand bestond.

Geneeskundige behandeling. Ingeval een verlofsofficier, tijdens zijn verblijf onder de wapenen, of, niet onder de wapenen zijnde, tijdens het verriichten van militaire diensten ziek of verwond wordt, is hij — uitsluitend voor zich en dus niet voor zijn gezin — gerechtigd tot het erlangen van genees- en heilkundige hulp en van geneesmiddelen door de zorg van het Departement van Oorlog overeenkomstig de ten deze voor de beroepsofficieren bestaande voorschriften.

Dienstongeval bij paardrijden. Een ongeval, aan een verlofsofficier ten gevolge van het te paard rijden overkomen, zal worden beschouwd als dienstongeval, indien de verlofsofficier op het oogenblik van dat ongeval, in uniform gekleed is.

Dragen van de uniform. De verlofsofficier is gehouden in uniform gekleed te zijn bij de diensten, de oefeningen en het militair onderricht waarbij hij tegenwoordig is alsook wanneer hij zich aanmeldt bij zijn meerdere ter zake van dienstaangelegenheden.

De verlofsofficier, die de winterbijeekomsten volgt, is vrij om daarbij te verschijnen gekleed in uniform, dan wel in burgerkleding.

Overigens wordt den verlofsofficier vrijheid gelaten in het al dan niet dragen van de uniform.

De klewangs voor de verlofsofficieren moeten worden opgelegd op de wapenkamers en worden daarom ingenomen na het vertrek met onbepaald verlof.

De oude donkere uniform en de pet mogen worden afgedragen tot 1 Mei 1923.

Op de grijze veldjas, overjas en jekker moeten bronzen knopen gedragen worden.

Het knoopje van de stift, waarmede de kokarde op de grijze kepi wordt bevestigd, moet van metaal zijn, in overeenstemming met de kleur van de torsade van de kokarde.

De officieren en de adjudanten-onderofficier moeten, zoowel in als buiten dienst, in dagelijksche tenue bruine of witte (lederen of garen) handschoenen dragen.

De overjas of jekker moet steeds geheel dichtgeknoopt, of over den arm worden gedragen.

De wandelsabel wordt gedragen door officieren, die zich moeten melden, of ontboden zijn bij een hooger en in de gekleede tenue (behalve bij schaatsenrijden, bij gladheid, alsmede in gevallen, waarbij door de bevoegde autoriteit vrijstelling is verleend).

De kruizen, toegekend voor het voldoen aan de afstandsmarschen, uitgeschreven door het Hoofdbestuur van den Nederlandschen Bond voor Lichamelijke oefening, kunnen ook in dienst gedragen worden.

Het dragen van de uniform in het buitenland mag alleen geschieden, wanneer daartoe eene bijzondere vergunning van den Minister van Oorlog is verkregen.

De onbereden officieren ingedeeld bij troepen en treinen, dragen in veldtenue eene uitrusting, bestaande uit: een ransel met 5 mantelriemen en 2 koppelpassanten, broodzak met band, koppel met gesp en klewangdrager.

De officieren van het Bataljon Wielrijders zijn voorzien van een broodzak beredenen.

Organisatiën. Door de invoering van de nieuwe Dienstplechtwet zijn komen te vervallen de Militiewet, de Landweernet en de Landstormwet.

Het Rijk is verdeeld in 24 indeelingsdistricten. Elk indeelingsdistrict levert, zooveel mogelijk het personeel voor elk van de 24 Regimenten. (R. Grenadiers, R. Jagers en de 22 Regimenten Infanterie). De 8e lichting t/m. de 15e lichting worden ingedeeld bij de 24 reserve-regimenten, de 16e lichting t/m. de 20e lichting gaat over naar de aanvullingsreserve.

Op voet van vrede bestaat de infanterie uit:

- Den staf van het wapen;
- acht infanterie brigades;
- twee stormscholen;
- het Instructie Bataljon;
- het Bataljon Wielrijders;
- twee scholen voor Verlofs-officieren der Infanterie;
- de Normaal Schietschool;
- de Militaire Gymnastiek- en Sportschool.

De infanterie brigade bestaat uit den staf van de brigade en drie regimenten; elk regiment uit een staf, drie schoolecompagnieën en de opleidingscompagnie.

De schoolcompagnie heeft tot taak de oefening van de recruten, die bestemd zijn voor het gelijk genummerde oorlogsbataljon; de opleidingscompagnie dient tot opleiding van het kader en de specialisten (seiners, zware mitrailisten, telefonisten, enz.)

Ie Divisie	{	Ie Infanterie Brigade	Reg. Grenadiers ('s-Gravenhage).
		(Brigade Grenadiers en	„ Jagers ('s-Gravenhage).
		Jagers) te 's-Gravenhage	15e Reg. Infanterie (Delft).
		IIe Infanterie Brigade	4e „ „ (Leiden).
		te Ede.	10e „ „ (Ede).
			22e „ „ (Ede).

IIe Divisie	IIIe Infanterie Brigade te Assen.	}	1e Reg. Infanterie (Assen).
			9e " " (Assen).
			12e " " (Groningen).
	IVe Infanterie Brigade te Arnhem	}	8e " " (Arnhem).
			11e " " (Nijmegen).
			19e " " (Arnhem).
IIIe Divisie	Ve Infanterie Brigade te Venlo.	}	2e Reg. Infanterie (Venlo).
			13e " " (Maastricht).
			17e " " (Venlo).
	VIe Infanterie Brigade te Breda.	}	3e " " (Bergen op Zoom).
			6e " " (Breda).
IVe Divisie	VIIe Infanterie Brigade te Harderwijk.	}	7e Reg. Infanterie (Harderwijk)
			18e " " (Amersfoort).
			20e " " (Harderwijk).
	VIIIe Infanterie Brigade te Amersfoort.	}	5e " " (Amersfoort).
			16e " " (").
			21e " " (").

Het Bataljon Wielrijders, bestaande uit den staf, vier schoolcompagnieën en de opleidingscompagnie, is gelegerd te 's-Hertogenbosch.

In elk der 24 indeelingsdistricten wordt ook gevormd een landstormverband.

De vrijwillige landstorm bestaat uit:

den staf van den vrijwilligen landstorm;

vier en twintig landstormverbanden;

het vrijwillig landstormkorps Motordienst;

" " " Vaartuigendienst;

" " " Spoorwegdienst;

" " " Luchtwachtdienst.

Het Rijk is verder verdeeld in vier militaire afdeelingen. De commandanten van de 4 Divisiën treden op als bevelhebber in de militaire afdeeling.

Het wapen der cavalerie is op voet van vrede als volgt samengesteld:

a. Staf van het wapen.

b. 2 regimenten Huzaren (het Iste en het IIde regiment).

Het Iste regiment bestaat uit den regimentsstaf, het Iste halfregiment en het 4de half-regiment. Het Iste half-regiment bestaat uit het 1ste en het 2de veldeskadron en het 5de (reserve)-skadron; het 4de halfregiment bestaat uit het 3de en het 4de veldeskadron.

Het IIde regiment bestaat uit den regimentsstaf, het 2de half-regiment en het 3de half-regiment. Het 2de half-regiment bestaat uit het 3de en 4de veld-

eskadron; het 3de half-regiment bestaat uit het 1ste en het 2de veldeskadron en het 5de (reserve) eskadron.

- c. Rijsschool.
- d. School voor verlofsofficieren der cavalerie.
- e. Cavalerie-paardendepôt.

Het wapen der artillerie is op voet van vrede als volgt samengesteld:

- a. Staf van het wapen.
- b. Artilleriebrigades.
- c. Korps rijdende artillerie.
- d. School voor verlofsofficieren der bereden artillerie.
- e. Artillerie-paardendepôt.
- f. Regiment vesting-artillerie.
- g. School voor verlofsofficieren der vesting-artillerie.
- h. Regiment kust-artillerie.
- i. Korps luchtdoel-artillerie.
- j. Korps pontonniers en torpedisten.
- k. Commissie van proefneming.

Elke brigade bestaat uit den brigadestaf, 2 regimenten veld-artillerie en een treinafdeeling; elk regiment veld-artillerie bestaat uit een staf en 3 schoolbatterijen; per regiment zijn de 1e en de 2e schoolbatterij 7 e.M. veld-batterijen; bij het 1e, 2e, 4e en 7e regiment is de 3de schoolbatterij een 12 e.M. houwitserbatterij; bij het 3e, 5e, 6e en 8e regiment is de 3e schoolbatterij een 15 e.M. L 17 houwitserbatterij.

Het 2e Regiment Veld-Artillerie is het Oefeningsregiment.

Het korps rijdende artillerie bestaat uit een korpsstaf, 1 schoolbatterij en de instructie-batterij.

De artillerie-brigades en het korps rijdende-artillerie behooren tot de volgende divisieën:

Ie Divisie:

Ie artillerie-brigade: 2e reg. veld-art., 6e reg. veld-art.

IIe Divisie:

IIe artillerie-brigade: 4e reg. veld-art., 8e reg. veld-art., korps rijdende artillerie, uitgezonderd Instructiebatterij.

IIIe Divisie:

IIIe artillerie-brigade: 3e en 7e reg. veld-art.

IVe Divisie:

IVe artillerie-brigade: 1e en 5e reg. veld-art.

Het regiment Vesting-Artillerie bestaat uit den regimentsstaf, 8 schoolcompagnieën en een opleidingscompagnie.

Het korps Luchtdoel-Artillerie bestaat uit den korpsstaf en de schoolcompagnie.

Het korps Pontonniers en Torpedisten bestaat uit den korpsstaf, 2 compagnieën pontonniers en 1 compagnie torpedisten.

Het wapen der genie is op voet van vrede als volgt samengesteld:

- a. Staf van het wapen.

b. Regiment genietroepen.

Het regiment Genietroepen bestaat uit den regimentsstaf, het Iste, het IIe en het IIIde bataljon.

Het Iste Bataljon (pioniers) bestaat uit den bataljonsstaf, 2 schoolcompagnieën en het peloton spoorwegtroepen.

Het IIde Bataljon (telegraafstroepen) bestaat uit den bataljonsstaf en 2 schoolcompagnieën.

Het IIIde Bataljon (verlichtingstroepen) bestaat uit den bataljonsstaf en 2 schoolcompagnieën.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofs-officier.

Toelagen. Van meerdere zijden bereikten ons vragen omtrent de ingrijpende veranderingen nopens de toepassing van de regeling der jaarlijksche toelagen.

In het kort komt die regeling hierop neer.

De jaarlijksche toelagen worden onderscheiden in:

a. *algemeene* toelagen;

b. *bijzondere* toelagen.

De *algemeene* toelagen bedragen voor den rang van:

Kolonel of daarmede gelijkgesteld	f 700.—
Luitenant-kolonel idem	f 600.—
Majoor idem	f 500.—
Kapitein idem	f 400.—
Eerste-Luitenant idem	f 300.—
Tweede-Luitenant idem	f 250.—

Vaandrig of kornet, die in den loop van het jaar als zoodanig ten minste 4 weken achtereen onder de wapenen is geweest en werkelijken dienst heeft verricht f 100.—

De *algemeene* toelagen worden *niet* toegekend aan:

1e den reserve-officier voor speciale diensten niet afkomstig van het reserve-kader, zoolang hij het 31ste levensjaar niet zal hebben volbracht;

2e. den reserve-officier herkomstig van den vrijwilligen landstorm, zoolang hij het 31ste levensjaar niet zal hebben volbracht;

3e. het reserve-personeel als zoodanig tijdelijk benoemd;

4e. het reserve-personeel, dat militie- of landweerplichtig is;

5e. het reserve-personeel dat reserve-plichtig is krachtens:

a. de militie- of de landweernet;

b. de pensioenwet voor de landmacht;

c. de artikelen 18, 30 of 37 der wet van 21 Juli 1890 (Stbl. no. 126) tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht (verplichting voortvloeiende uit de verbintenis als leerling van de Cadettenschool, de Koninklijke Militaire Academie en den Hoofd-Cursus);

d. artikel 9 der wet van 2 Augustus 1880 (Stbl. no. 145) (gewezen actief dienende officieren van gezondheid en militaire apothekers);

e. artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 12 September 1905 (Stbl. no. 268) (reserve-officieren van gezondheid);

f. artikel 2 van het Koninklijk Besluit van 6 November 1915, no. 22 (adspirant-reserve-officier van gezondheid);

g. artikel 2 van het Koninklijk Besluit van 11 Maart 1909, no. 12 (reserve-militaire-paardenartsen);

6e. het reserve-personeel, dat zich nà 14 Augustus 1915 als aspirant-vaandrig heeft verbonden;

De *bijzondere* toelagen worden toegekend aan het reserve-personeel, dat:

a. met bijzondere werkzaamheden is belast;

b. in een bijzondere betrekking is geplaatst.

Woonplaats en verblijf buitenslands. De verlofs-officier draagt zorg, dat hij het korps waartoe hij behoort, steeds zijn adres bekend is.

Aan den Verlofs-officier, die niet onder de wapenen is, is het geoorloofd, zonder daartoe vergunning te hebben bekomen, zich voor hoogstens drie achtereenvolgende maanden in het buitenland op te houden.

Voor langer verblijf is de toestemming van den Minister van Oorlog noodig. Deze toestemming wordt, in tijd van vrede, niet geweigerd indien zij gevraagd wordt en blijkt noodig te zijn ter zake van uitoefening van of opleiding tot betrekking, beroep, landbouw, handel of nijverheid of wel tot verdere ontwikkeling en vorming op het gebied van wetenschap of kunst. Bij die toestemming kan de belanghebbende tevens worden vrijgesteld van de verplichting tot opkomst onder de wapenen.

De aanvraag om vergunning tot verblijf in het buitenland behoort te worden ingediend aan den Minister van Oorlog. (Zie onderstaand model).

Verzoek om vergunning tot verblijf in het buitenland.

De ondergeteekende
 (a)
 (b) met onbepaald verlof, verzoekt eerbiedig aan Zijne Excellentie den Minister van Oorlog, hem vergunning te willen verleen en zich van (c) tot
 (d) op te houden in (e) wegens
 (f) (g)
 den (h)

(a) Naam en voornamen.

(b) Rang.

(c) Datum van den aanvang van het gevraagde verlof.

(d) Datum tot welken verlof wordt gevraagd.

(e) Land of landen waarheen.

(f) Reden.

(g) Plaats, datum en jaar van verzending der aanvraag naar den Commandant van het Korps.

(h) Handteekening.

Bevordering. Onder bevordering wordt verstaan de benoeming van den Verlofs-officier tot den hooger en rang, onmiddellijk volgende op den rang, die door hem werkelijk wordt bekleed.

Om voor bevordering in aanmerking te komen moet de Verlofs-Officier onverminderd de hieronder volgende eischen, bij goed gedrag en genoegzamen dienstijver de vereischte bekwaamheid en geschiktheid voor den hooger en rang bezitten.

De Verlofs-officieren komen eerst dan voor bevordering in aanmerking wanneer bij het wapen, den staf of het dienstvak, waartoe zij behooren, geen daarbij op bevordering aanspraak hebbend officier, die tot het actieve leger behoort, aanwezig is met gelijken of hooger en ouderdom in rang.

Om tot den rang van kapitein te kunnen worden bevorderd moet de Verlofs-officier ten minste acht jaren als luitenant (tweede en eerste) hebben gediend.

De kapitein moet ten minste vier jaren in zijnen rang gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Hoofdofficieren worden niet bevorderd dan na een diensttijd van ten minste twee jaren in hunnen rang.

De kapiteins en officieren van hooger en rang worden door de Koningin uitsluitend bevorderd bij keuze. Alleen de meest geschikte officieren van die rangen komen in aanmerking .

De bevordering van de Verlofs-officieren van Gezondheid der 2e klasse geschiedt, zoodra zij als zoodanig gedurende acht, en die van de militaire apothekers der 2e klasse en van de Paardenartsen der 2e klasse zoodra zij, onder-

scheidenlijk als militair apotheker en als paardenarts, gedurende tien jaren hebben gediend.

De Verlofs-officiëren, leden van de Staten-Generaal, worden van rechtswege op non-activiteit gesteld, en behouden gedurende hunne non-activiteit aanspraak op bevordering, indien zij althans voldoen aan de daarvoor gestelde eischen.

Aanspraak op bevordering wordt ook behouden door Verlofs-officiëren:

1e. door de Koningin met eene diplomatieke zending of andere commissie belast;

2e. met Koninklijke machtiging in vreemden krijgsveld;

3e. in betrekking van Hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur geplaatst.

Voor de officieren, onder 1e. en 2e. geldt deze bepaling echter alleen dan, wanneer zij binnen den tijd van drie jaren tot den dienst bij het leger hier te lande terugkeeren.

Ontslag uit den militairen dienst. De rang van officier wordt verloren:

1e. door ontslag uit den dienst, wanneer dat ontslag niet gepaard gaat met toekenning van pensioen of erkenning van het recht op pensioen;

2e. door het verlies van den staat van Nederlanderschap;

3e. door het aannemen van vreemden adelstand;

4e. door buiten Koninklijke toestemming een ordeteeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aan te nemen, verleend of opgedragen door eene vreemde mogendheid of regeering;

5e. door het ophouden of op eenige andere wijze verloren gaan van verleend pensioen en van verkregen recht op pensioen.

De Verlofs-officier kan niet uit den dienst worden ontslagen, dan:

1e. op eigen aan de Koningin gedaan verzoek;

2e. bij het eindigen van den tijd, waarvoor hij als officier ter beschikking is;

3e. na eenen diensttijd van vijf jaren, indien hij reeds in het genot van militair pensioen is, en anders van twintig jaren;

4e. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst tengevolge van verwonding of verminking, ziels- of lichaamsgebreken;

5e. wanneer de belanghebbende den leeftijd van 55 jaren heeft bereikt of overschreden en geacht wordt, in verband met zijn leeftijd, voor de waarneming van den militairen dienst niet meer ten volle geschikt te zijn;

6e. ter zake van onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang in eenige betrekking bij het reserve-personeel der landmacht te dienen, welke onbekwaamheid of ongeschiktheid moet erkend zijn bij onderzoek van een daartoe door de Koningin aangewezen commissie van Opper- en Hoofd-officiëren;

7e. wanneer hij bij het ontslag uit de betrekking van Hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur niet dadelijk bij zijn aftreden aan de Koningin doet blijken van zijn verlangen om weder bij het reserve-personeel te worden geplaatst.

In de gevallen hiervoren onder 1e. tot en met 7e. genoemd kan het ontslag niet anders dan eervol worden verleend.

De Verlofs-officier die de Koninklijke machtiging verkrijgt om zich in vreemden krijgsveld te begeven wordt tijdelijk een eervol ontslag uit den dienst verleend. In dit geval gaat de rang van officier voor hem niet verloren.

Het verzoek om ontslag uit den dienst kan niet worden afgewezen dan :

1e. Indien krachtens Artikel 185 der Grondwet de dienstplichtigen, die niet in werkelijken dienst zijn, geheel of ten deele buitengewoon onder de wapenen worden geroepen, dan wel zoodra bij het Korps waartoe de Verlofs-officier behoort ingelijfd van de militie te land krachtens Artikel 81, 1e lid der Militiewet onder de wapenen worden gehouden of geroepen;

2e. Wanneer op den Verlofs-officier, nog de verplichting rust, om den Staat als militair te dienen;

3e. indien de Verlofs-officier als beklaagde voor eenen raad van onderzoek geroepen is of geroepen zal worden;

4e. indien de Verlofs-officier volgens het advies van eenen raad van onderzoek in de termen valt om uit den dienst te worden ontslagen;

5e. indien de Verlofs-officier strafrechterlijk wordt of zal worden vervolgd, dan wel een, naar aanleiding van zoodanige vervolging tegen hem gewezen vonnis nog niet in kracht van gewijsde is gegaan.

De Verlofs-officier kan door de Koningin niet eervol uit den dienst worden ontslagen :

1e. wegens verregaande nalatigheid in de vervulling van opgelegde plichten;

2e. wegens opzettelijke en herhaalde ongehoorzaamheid, mishandeling van ondergeschikten of misbruik maken van gezag, een en ander tijdens hij in werkelijken dienst is, inzonderheid wanneer door eene of andere dezer handelingen stellig nadeel aan den dienst of aan enig persoon is toegebracht;

3e. wegens aanhoudend wangedrag, onverschillig of daarvan blijkt in of buiten den tijd, in werkelijken dienst doorgebracht;

4e. wegens gedragingen of daden in het openbaar, of wegens openbare geschriften, waardoor de waardigheid van den Officiersrang, de eerbied voor het Koninklijk Huis, de grondwettige instellingen of de krijgstucht bepaald worden aangerand, onverschillig of van een en ander blijkt in of buiten den tijd, in werkelijken dienst doorgebracht;

5e. na een rechtelijk gewijsde, dat, het verlies van den rang van Officier niet ten gevolge hebbende, nochtans is gewezen wegens eene handeling, welke den vcroordeelde onwaardig maakt dien rang te blijven bekleeden;

6e. na het verleenen van gratie van de straf, opgelegd bij een rechterlijk gewijsde, dat het verlies van den rang van Officier tengevolge zou hebben gehad.

Het niet-eervol ontslag, wegens een der hiervoren onder 1e. tot en met 6e. genoemde gevallen, kan niet plaats hebben dan op het advies van eenen raad van appèl.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofs officier.

In verband met de invoering der Dienstplichtwet zijn, bij L. O. 1923, no. 52, onderstaande bepalingen vastgesteld.

A. Overgangsbepalingen voor Verlofs officieren, benoemd onder vigueur van de Militie-, Landweer- of Landstormwet.

a. Reserve-officieren, herkomstig van militie of landweer, blijven tot het Reservepersoneel behooren tot den 1en October van het jaar, waarin zij 50 jaar oud worden.

Zij zijn echter niet verplicht om in werkelijken dienst te komen voor z. g. herhalingsoefeningen gedurende den tijd, die zij dienen na het tijdstip, waarop zij volgens de Militiewet of de Landweerwet zouden zijn ontslagen.

b. Reserve-officieren, herkomstig van het reservekader, niet ingelijfd bij de militie worden, indien hun na afloop van de gesloten verbintenis op hun verzoek eervol ontslag wordt verleend, buitengewoon dienstplichtige tot den 1en October van het jaar, waarin zij 40 jaar oud worden.

Zoolang zij tot het reservepersoneel behooren, komen zij voor z.g. herhalingsoefeningen in werkelijken dienst volgens de naar aanwijzing van den M. v. O. gestelde of nog te stellen regelen.

c. Reserve-officieren, herkomstig van het reservekader, wel ingelijfd bij de militie, worden, indien hun na afloop van de gesloten vrijwillige verbintenis op hun verzoek eervol ontslag wordt verleend, gewoon dienstplichtige tot den 1en October van het jaar, waarin zij 40 jaar oud worden.

Opkomst voor z.g. herhalingsoefeningen als bij *b.*

d. Militie-officieren, die dienen krachtens eene vrijwillige verbintenis voor den tijd, dien hun militie- en landweerplicht zou hebben geduurd.

Hun verbintenis loopt tot 1 October van het jaar, waarin zij 50 jaar oud worden.

Te hunnen aanzien geldt overigens met betrekking tot de z.g. herhalingsoefeningen hetgeen dienaangaande is vermeld betreffende de reserve-officieren, bedoeld onder *a.*

e. Reserve-officieren, voor een bepaalden tijd dienende krachtens de militaire onderwijswet.

Te hunnen aanzien geldt hetgeen is vermeld betreffende de reserve-officieren, bedoeld onder *b.* of *c.*, naar gelang zij niet of wel bij de militie zijn ingelijfd.

B. Bepalingen voor Verlofs officieren, benoemd onder vigueur van de Dienstplichtwet.

a. Reserve-officieren, als zoodanig benoemd in de hoedanigheid van dienstplichtige, blijven als reserve-officier dienen tot den 1en October van het jaar, waarin zij 50 jaar oud worden.

Zij komen in werkelijken dienst voor z.g. herhalingsoefeningen volgens de naar aanwijzing van den M. v. O. gestelde of nog te stellen regelen.

b. Reserve-officieren, herkomstig van het reservekader, worden met ingang van den 1en October van het jaar, waarin zij 40 jaar oud worden en voor zover zij zulks vragen eervol ontslagen.

Opkomst voor z.g. herhalingsoefeningen als bij *a.*

C. Rang na ontslag als Reserve-officier.

Zij, die bij ontslag als reserve-officier gewoon of buitengewoon dienstplichtig blijven of worden, hebben als zoodanig geen rang.

Van de door hen laatstelijk als reserve-officier bekleeden rang wordt melding gemaakt in de opgaaf, bedoeld in art. 2 van het Dienstplichtbesluit.

Krijgstuchtelijke straffen ingevolge de Wet op de Krijgstucht zooals deze laatstelijk gewijzigd is.

A. Voor officieren.

- 1e. Berisping.
- 2e. Licht arrest van hoogstens 14 dagen.
- 3e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen.

B. Voor onderofficieren.

- 1e. Berisping.
- 2e. Hoogstens 14 dagen 2 uur voor het avondappel in de kazerne.
- 3e. Licht arrest van hoogstens 21 dagen.
- 4e. Verzwaard arrest van hoogstens 14 dagen.
- 5e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen¹⁾.
- 6e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met gedeeltelijke inhouding der soldij.
- 7e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met geheele inhouding der soldij.
- 8e. Verlaging.

C. Voor korporaals.

- 1e. t/m. 7e als voor de onderofficieren.
- 8e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met o. d. anderen dag vermindering van kost.
- 9e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met vermindering van kost ten hoogste gedurende 4 achtereenvolgende dagen.
- 10e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met vermindering van kost ten hoogste gedurende 2 maal ten hoogste 3 achtereenvolgende dagen, met dien verstande, dat het aantal dagen, waarop de gewone voeding wordt verstrekt minstens even groot moet zijn als het daaraan voorafgaande aantal dagen, waarop de vermindering van kost heeft plaats gevonden.
- 11e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met o. d. anderen dag vermindering van kost en gedeeltelijke inhouding der soldij.
- 12e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met o. d. anderen dag vermindering van kost en geheele inhouding der soldij.
- 13e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met ten hoogste 4 achtereenvolgende dagen vermindering van kost en gedeeltelijke inhouding der soldij.
- 14e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met ten hoogste 4 achtereenvolgende dagen vermindering van kost, en geheele inhouding der soldij.
- 15e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met ten hoogste 2 maal ten hoogste 3 achtereenvolgende dagen, vermindering van kost en gedeeltelijke inhouding der soldij, met dien verstande, dat het aantal dagen, waarop de gewone voeding wordt verstrekt minstens even groot moet zijn, als het daaraan voorafgegaan aantal dagen, waarop de vermindering van kost heeft plaats gevonden.
- 16e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met ten hoogste 2 maal ten hoogste 3 achtereenvolgende dagen vermindering van kost en geheele

¹⁾ Deze straf wordt niet opgelegd aan een minderjarige, die den leeftijd van 18 jaren nog niet heeft bereikt. Hetzelfde geldt ook voor korporaals en minderen.

inhouding der soldij, met dien verstande, dat het aantal dagen, waarop de gewone voeding wordt verstrekt minstens even groot moet zijn, als het daaraan voorafgegaan aantal dagen waarop de vermindering van kost heeft plaats gevonden.

17e. Verlaging.

D. Voor soldaten.

1e. Berisping.

2e. Strafdienst hoogstens 8 dagen gedurende 1 uur.

3e. Strafdienst hoogstens 8 dagen gedurende 2 uur.

4e. Hoogstens 8 dagen 2 uur voor het avondappel in de kazerne.

5e. t/m. 9e. als 3e. t/m. 7e. van de onderofficieren.

10e. t/m. 12e. als 8e. t/m. 10e. van de korporaals.

13e. Streng arrest van hoogstens 14 dagen met verbod om buiten dienst wapenen te dragen van 3—6 maanden.

14e. t/m. 19e. als 11 t/m. 16e. van de korporaals.

20e. t/m. 25e. als 14 t/m. 19e. maar met verbod om buiten dienst wapenen te dragen van 3—6 maanden.

26e. Verlaging.

27e. Plaatsing in eene tuchtklasse.

De berisping.

De berisping van den officier geschiedt mondeling, of schriftelijk bij gesloten brief, door den strafoplegger.

De berisping van den onderofficier en van den minderen militair geschiedt mondeling door den strafoplegger of, indien dit niet doenlijk is, door een anderen meerdere van zijnentwege, of wel schriftelijk bij gesloten brief door den strafoplegger.

De mondelinge berisping geschiedt óf zonder dat daarbij *bijzondere vormen* in acht genomen worden, óf indien dit door den bestraffenden meerdere noodzakelijk geacht wordt, na bijeenroeping en ten aanhooren van een of meer andere militairen van niet lageren rang, en wat den officier betreft, bovendien van niet minderen ouderdom in rang, dan de gestrafte.

Eene aanmerking of terechtwijzing waarbij de tot straffen bevoegde meerdere niet uitdrukkelijk te kennen geeft, dat zij als straf van berisping moet worden beschouwd, geldt niet als straf.

De strafdienst bestaat:

voor de mindere militairen der landmacht uit: *exerceeren met of zonder volledige uitrusting;*

op de door den commandeerenden officier te bepalen werkdagen, in de vrije uren van den gestrafte.

Het licht arrest wordt ondergaan:

A. door den officier: in zijn woonverblijf, tent of kwartier of, op bivouak, op de door den commandeerenden officier ter plaatse aan te wijzen plaats;

B. door den onderofficier en den minderen militair: in de kazerne, het kwartier of zijn woonverblijf of, indien hij gekantonneerd, gekampeerd of gebivouakeerd is, op de door den commandeerenden officier ter plaatse aan te wijzen plaats;

De militair die licht arrest ondergaat, is niet uitgesloten van het verrichten van dienst.

Het verzwaard arrest wordt ondergaan:

A. door den onderofficier:

a. in eene onderofficierskamer of in het vertrek hem tot het verrichten zijner administratieve werkzaamheden aangewezen, en, indien hij korporaal is, in het vertrek waar hij gehuisvest is:

b. indien hij gekantonneerd, gekampeerd of gebivouakeerd is, op de door den commandeerenden officier ter plaatse aan te wijzen plaats.

B. door den minderen militair: in het daartoe bestemd vertrek of, indien hij gekantonneerd, gekampeerd of gebivouakeerd is, op de door den commandeerenden officier ter plaatse aan te wijzen plaats, in beide gevallen gedurende den nacht, voor zooveel doenlijk, in afzondering.

De militair die verzwaard arrest ondergaat, is niet uitgesloten van het verrichten van dienst.

Het streng arrest wordt ondergaan:

A. door den officier: in zijn woonverblijf, tent of kwartier of, op bivouak, op de door den commandeerenden officier ter plaatse aan te wijzen plaats.

B. door den onderofficier en den minderen militair: in afzondering in eene daartoe bestemde cel.

Indien de met streng arrest gestrafte onderofficier of mindere militair gekantonneerd, gekampeerd of gebivouakeerd is ondergaat hij die straf op de door den commandeerenden officier ter plaatse aan te wijzen plaats.

De militair die streng arrest ondergaat, is uitgesloten van het verrichten van dienst buiten de localiteit, waarin hij de straf ondergaat.

De verlaging bestaat:

a. voor den onderofficier: in het terugbrengen tot den stand van soldaat, met aanduiding tevens van eene bepaalde klasse, indien bij het onderdeel der krijgsmacht waartoe hij behoort, de mindere militairen in klassen zijn verdeeld;

b. voor den minderen militair: in het terugbrengen tot eene lagere klasse.

De plaatsing in eene tuchtklasse bestaat in de onderwerping van den militair aan eene gestrengere krijgstucht. Zij wordt ondergaan in één of meer der daarvoor bestemde inrichtingen.

Zij wordt alleen opgelegd aan de mindere militairen, op wie geene verlaging kan worden toegepast.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofs officier.

Meerdere verlofs officieren hebben inlichtingen gevraagd omtrent de wijze waarop zij in vredetijd worden beoordeeld. Hieronder brengen wij enkele zaken uit het, ook voor de verlofs officieren geldende, „Voorschrift Beoordeelingslijsten” naar voren.

Wanneer heeft de beoordeeling plaats. De eerste invulling van de beoordeelingslijst geschiedt aan het einde van het kalenderjaar (tusschen 30 Nov. en 25 Dec.) waarin de officier vier jaren in den luitenantsrang heeft doorgebracht. Daarna heeft voor de luitenants om de drie jaar een periodieke beoordeeling plaats. Voor kapiteins (ritmeesters) geschiedt de beoordeeling bij het einde van het kalenderjaar waarin die rang gedurende twee jaren is bekleed; daarna met tusschenpoozen van drie jaren als voor de luitenants. Hoofdofficieren worden elk jaar beoordeeld.

Inrichting van de beoordeelingslijst.

Op het *buitenblad* worden vermeld den naam, voornamen en rang van hem dien de beoordeelingslijst geldt; voorts worden daarop de belangrijke mutaties (overplaatsingen, bevorderingen enz.) bijgeschreven.

Het *binnenblad* is als volgt ingericht.

Jaar of Jaren waarover de beoordeeling loopt.	Gedrag, ijver, wijze van dienen; karakter, bekwaamheden, verdere vermeldenswaardige eigenschappen en bijzonderheden.	Voor bevordering tot den naast hoogereren rang.					Toelichtingen.	Aan te bevelen voor eenige bijzondere betrekking (met name te noemen)	Plaatsnaam en dagteekening alsmede handteekening en rang van den beoordeelaar.
		bijzonder aan te bevelen.	aan te bevelen.	nog niet aan te bevelen.	niet in alle opzichten aan te bevelen.	ongeschiedt.			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)

Het *achterblad* luidt:

Jaar of jaren waarover de beoordeeling loopt.	GEVOELENS VAN DEN			
	I	II	III	IV

Wie beoordeelen. Als beginsel geldt, dat de beoordeelingslijst betreffende iederen officier, wordt ingevuld door den Chef, onder wiens onmiddellijke bevelen hij, in het tijdvak voor de beoordeeling vastgesteld, dient. De onmiddellijke Chef, commandant van een trainafdeeling of depot, van een niet

zelfstandige of gedetacheerde compagnie, eskadron of batterij, is hieronder niet begrepen. Bijgevolg zijn bij de regimenten, de hoofdinstrueteurs, als regel, de beoordeelaars in eersten aanleg; zij vullen het buitenblad en het binnenblad der lijsten in. De opvolgende chefs (bijv.: I Regiments-, II Brigade-, III Divisiecommandant of: I Regimentscommandant en III Inspecteur) deelen op het achterblad hun gevoelens mede en bekrachtigen zulks met hunne handteekening waaronder zij hun rang vermelden.

De invulling der lijst. Bij invulling van het *binnenblad*, kolom 2 moet er naar worden gestreefd een zoo juist mogelijke persoons- en karakterbeschrijving van den te beoordeelen officier te geven; deze kolom zal de gronden moeten aanwijzen waarop de slotsom, in een der kolommen 3 t/m. 7 deugdelijk is gebouwd. De invulling van kolom 8 is verplichtend, wanneer een der kolommen 3, 5, 6 of 7 met „Ja” is ingevuld.

Is de te beoordeelen officier den beoordeelaar „onbekend” of „niet genoegzaam bekend” dan vermeldt de beoordeelaar zulks in kolom 2 en vult lij de lijst niet in of vermeldt hij alleen datgene, waarover hij de volle verantwoordelijkheid kan dragen. In kolom 10 teekent hij de redenen aan, waarom hij meent zich geheel of gedeeltelijk van beoordeeling te moeten onthouden. Op het *achterblad* schrijven de opvolgende chefs in de opvolgende kolommen I enz. hun gevoelens neer nopens den te beoordeelen officier. Zij zullen een oordeel alleen uitspreken, voor zooverre zij daartoe persoonlijk in staat zijn.

Gegevens voor de invulling. Van verlofsofficieren wordt telkenmale, wanneer zij onder de wapenen zijn geweest, door den Chef, onder wien zij hebben gediend en die in aanmerking zou komen voor invulling in eersten aanleg van de beoordeelingslijst, een nota ingediend bevattende alle gegevens, die bevorderlijk kunnen zijn om een juist en volledig oordeel over den betrokken officier mogelijk te maken. Deze nota wordt in den ligger — zijnde een door den beoordeelaar in eersten aanleg opgelegd afschrift-beoordeelingslijst — bewaard en dient als basis bij de eerstvolgende periodieke beoordeeling.

Aanvullingsrapport. Wanneer de Chef zich omtrent den te beoordeelen officier geen grondig of volledig oordeel kon vormen, rust op hem de verplichting om zoodra hij zich in staat acht, de beoordeelingslijst geheel volgens eigen verantwoordelijkheid te kunnen invullen, een *aanvullingsrapport* op te maken.

Wijzigingsrapport. Zoodra de Chef van gevoelens is, dat het laatstelijk uitgebrachte oordeel voor wat de geschiktheid van den beoordeelde voor bevordering betreft, hetzij ten goede, dan wel ten kwade, moet worden gewijzigd, is hij verplicht, hiervan onder vermelding van redenen bij een *wijzigingsrapport* mededeeling te doen.

De opvolgende autoriteiten doen op de aanvullings- en op de wijzigingsrapporten van hun gevoelens blijken op overeenkomstige wijze als op het achterblad der beoordeelingslijst.

Mededeeling van eene beoordeeling aan den betrokken officier. Par. 23 van het Voorschrift zegt dienaangaande. „Ieder officier omtrent wien in zijn beoordeelingslijst dan wel in een aanvullings- of wijzigingsrapport een invulling heeft plaats gehad, zoo ongunstig, dat hij ongeschikt werd verklaard voor bevordering tot den naast hooger rang, dan wel ongunstig in die mate, dat de aangewezen gebreken of tekortkomingen — zoo zij niet

verbeterd of aangevuld werden — invloed zouden kunnen hebben op de geschiktheid van den beoordeelde voor den naast hooger rang, wordt zoowel in het belang van den dienst, als van den beoordeelde zelve, met de volledige, over dat tijdvak uitgebrachte, beoordeeling in kennis gesteld.

De Chef, door wien de ongunstige beoordeeling is gesteld, voegt daartoe bij de beoordeelingslijst eene Nota, behelzende mededeeling van den geheelen en letterlijken inhoud der beoordeeling, niet alleen van hem zelve, maar ook van de autoriteiten, die eventueel reeds vóór hem over hetzelfde tijdvak hunne beoordeeling hebben uitgebracht.

Deze Nota — door de autoriteiten, die daarna nog hun oordeel moeten uitbrengen, met de vermelding van hunne beoordeeling vervolgd — wordt, nadat de lijst bij het Departement van Oorlog is teruggekomen, vanwege dat Departement rechtstreeks gezonden aan den Chef, die den ligger beoordeelingslijst van den betrokken officier onder zijn berusting heeft.

Laatstgenoemde Chef draagt zorg, dat bedoelde Nota onverwijld in handen komt van den betrokken officier, en dat zij, na door den beoordeelde voor „Gezien”, onder toevoeging van den datum, zonder meer, te zijn onderteekend, rechtstreeks aan het Departement van Oorlog wordt teruggezonden, alwaar zij in de beoordeelingslijst wordt opgelegd”.

Op gelijke wijze wordt gehandeld:

1e. wanneer een officier in de beoordeelingslijst als „ongeschikt” is aangeduid;

2e. wanneer een kapitein (ritmeester) of hoofdofficier in zijne lijst beoordeeld is als „niet in alle opzichten aan te bevelen”;

3e. wanneer als „nog niet aan te bevelen” wordt beoordeeld:

een officier bij de tweede en volgende beoordeelingen in den door hem bekleeden rang.

Van de bijvoeging eener Nota, alsmede van het vervolg daarvan, moet steeds melding worden gemaakt in de kolom, waarin de steller zijn handteekening plaatst door de woorden: „Zie Nota Par. 23”

Wanneer een aanvullings- of een wijzigingsrapport dan wel een tusschen-tijdsche beoordeeling eene wijziging in gunstigen zin inhoudt, omtrent de geschiktheid van den beoordeelde voor den hooger rang, dan zal, indien deze vroeger, volgens de bepalingen van dit Voorschrift, met de ongunstige beoordeeling in kennis werd gesteld, ook de gunstige beoordeeling te zijner kennis behooren te worden gebracht op overeenkomstige wijze, als ten aanzien van de genoemde Nota werd voorgeschreven.

Inbrengen en onderzoeken van bezwaren. Indien de beoordeelde officier zich over eene omtrent hem in de beoordeelingslijst uitgebrachte ongunstige beoordeeling bezwaard gevoelt, heeft hij het recht een bezwaarschrift in te zenden; deze inzending kan geschieden naar verkiezing, rechtstreeks aan den Minister van Oorlog, of wel langs den hiërarchieken weg.

In het laatste geval zullen de opvolgende chefs van den inhoud van het bezwaarschrift kennis nemen, doch zij voegen aan dat stuk geenerlei weerleggingen of beschouwingen toe.

De inhoud van dat bezwaarschrift komt geheel voor de verantwoordelijkheid van den inzender van dat stuk.

Het bezwaarschrift moet uiterlijk één maand, nadat de Nota van kennisgeving der ongunstige beoordeeling door den beoordeelden officier voor „Gezien” is onderteekend, bij den Minister van Oorlog zijn ingekomen.

De Minister van Oorlog beschikt niet op het bezwaarschrift, dan na het advies te hebben ingewonnen van eene Commissie van onderzoek, welke bestaat uit 3 leden, zijnde opper- of hoofdofficieren van de Landmacht, hetzij in activiteit dan wel op nonactiviteit of gepensionneerd — bij voorkeur opperofficieren — aan welke een al dan niet actief dienend officier wordt toegevoegd als secretaris

Bij de samenstelling der Commissie wordt rekening gehouden met den rang of de dienstbetrekking van den inzender van het bezwaarschrift, met het Wapen, den Staf, of het Dienstvak, waartoe hij behoort, zooveel mogelijk met den rang of de dienstbetrekking van hem of hen, tegen wiens of wier beoordeeling bezwaar wordt ingebracht, en met den aard van het ingebrachte bezwaar.

Voorts mogen zij, die als medebeoordeelaars in de zaak betrokken zijn, geen lid van de bedoelde Commissie worden.

De Commissie van onderzoek houdt in den regel zitting te 's-Gravenhage. Zij hoort, hetzij schriftelijk dan wel mondeling, den inzender van het bezwaarschrift en de betrokken Chefs, en is met gebruikmaking van gepaste middelen overigens vrij in de wijze van onderzoek. Zij heeft het recht kennis te nemen van alle stukken, die ter zake kunnen dienen.

Zoo spoedig mogelijk, nadat een bezwaarschrift in hare handen is gesteld, brengt de Commissie aan den Minister van Oorlog een schriftelijk rapport uit, vergezeld van een met redenen omkleed advies.

De beschikking van den Minister van Oorlog op het ingediende bezwaarschrift wordt schriftelijk langs den hiërarchieken weg aan den inzender toegezonden en kan door dezen officier worden behouden.

Een gewaarmerkt afschrift van de genomen beschikking wordt door de zorg van den betrokken chef opgelegd in den ligger der beoordeelingslijst, en een tweede zoodanig afschrift vanwege het D. v. O. ter kennisneming voor de leden, toegezonden aan den Voorzitter van de betrokken Commissie van onderzoek en na terugontvangst opgelegd in de beoordeelingslijst.

Luidt de beschikking gunstig voor den inzender van het bezwaarschrift, dan zullen hem eventueel gemaakte reis- en verblijfkosten worden vergoed.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofsofficier.

Bij Aanschrijving van het Departement van Oorlog dd. 5 Januari 1923, IIe Afd. no. 88 is eene opgave verschenen van Reglementen en Voorschriften waarvan de militairen moeten zijn voorzien.

Opdat de verlofsofficieren en vaandrigs zich kunnen overtuigen, dat zij in het bezit zijn van de voor hun rang voorgeschreven Reglementen en Voorschriften laten wij hieronder wapengewijze eene opgave volgen van deze boekwerken.

Tot aanvulling van het ontbrekende richten de verlofsofficieren zich tot den Commandant van het regiment, waartoe zij behooren, met verzoek de betrokken reglementen en voorschriften alsnog te mogen ontvangen. Zij behoeven daartoe slechts de nummers te vermelden.

Bij L.O. 1921, N 448 is o.m. bepaald, dat de verlofsofficieren de reglementen en voorschriften waarvan zij moeten zijn voorzien in bruikleen ontvangen, dus niet voor eigen rekening behoeven aan te schaffen.

De in Nederland vertoevende verlofsofficieren worden ook gedurende hun onbepaald verlof in het bezit gesteld van de nieuw verschenen reglementen, voorschriften en wijzigingsbladen waarvan zij den inhoud moeten kennen.

Gedurende den tijd dat een verlofsofficier buiten Nederland verblijft, worden hem geen nieuw verschenen reglementen, enz. in bruikleen toegesonden, tenzij hij aan zijn Commandant schriftelijk den wensch te kennen geeft, bedoelde reglementen enz. te ontvangen.

De in bruikleen verstrekte boekwerken moeten bij ontslag uit den dienst, alsmede wanneer ze om andere reden niet meer benoodigd zijn, in behoorlijken staat worden ingeleverd.

Is de militair niet meer in het bezit van de aan hem in bruikleen verstrekte boekwerken, of zijn deze niet in behoorlijken staat, en kan hij niet aantoonen, dat hij hieraan onschuldig is, dan is hij verplicht den prijs dier boekwerken zooals deze het laatst is vastgesteld, te vergoeden.

De verlofsofficieren hebben dus zorg te dragen de van Rijkswegen aan hen in bruikleen verstrekte reglementen en voorschriften zorgvuldig te bewaren.

Wij teekenen hierbij aan, dat enkele der genoemde Reglementen en Voorschriften **door geheel nieuwe zullen worden vervangen**, zoodat den verlofsofficieren wordt aangeraden, alvorens tot aanschaffing van ontbrekende boekjes over te gaan, bij beroepsofficieren van hun wapen de noodige inlichtingen in te winnen.

Infanterie.

Nummers.

- 31 Overzicht van de inkwartieringswet.
- 35 Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
- 38 Handleiding voor den vestingoorlog.
- 41 Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
- 44 Grondbeginselen voor de Gevechtsleiding.
- 45 Dienstvoorschrift voor Stellingen. ¹⁾
- 46 Voorschrift betreffende manoeuvres en kaderoefeningen.

¹⁾ Alleen voor de officieren, bestemd om bij mobilisatie dienst te doen in een stelling of fort.

Nummers.

- 48 Voorschrift tot regeling van den Veldpostdienst.²⁾
 49 Voorschrift betreffende het kampeeren van troepen.³⁾
 51 Leidraad voor den dienst van verplegingsofficier.
 52 Voorschrift vervoer troepen over de spoorwegen.
 55 Voorschrift betreffende het verleenen van bijstand en hulp door militairen.
 67 Voorschrift voor het lichtpistool.
 90a Wapenvoorschrift voor de mitrailleurs. (Stelsel Schwarzlose.)
 90f Schietvoorschrift voor zware Mitrailleurs.
 90h Wapenvoorschrift v/h geweer M. 95, de karabijn M. 95, nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21) of 95 Wapenvoorschr. Inf.
 90i Wapenvoorschrift voor den lichten Mitrailleur M. 20 en den lichten Mitrailleur M. 20 der Luchtvaaraafdeeling.
 96 Schietvoorschrift der Infanterie.
 99a Pioniervoorschrift voor de Infanterie.
 Eerste gedeelte Veldversterkingskunst.
 99c Pioniervoorschrift voor de Infanterie.
 Tweede gedeelte. Grondwerk, Timmerwerk, Gemeenschapsmiddelen en legering.
 103 Reglement op den Inwendigen dienst der Infanterie.
 104 Voorschrift betreffende den dienst der Telephoonstations bij de Infanterie.
 141 Pioniervoorschrift voor de Cavalerie.⁴⁾
 322 Voorschrift voor het gebruik van de Artillerie in stellingen.
 427 Voorschrift op het gebruik en de toepassing van springmiddelen.⁴⁾
 710 Taetische en Technische wenken voor de Landmacht.
 711 Toegepaste studie betreffende het inrichten van stellingen.
 712 Aanwijzingen voor het gebruik van postduiven bij de verdediging van stellingen.
 713 Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met Mitrailleurs M '08, geweren en karabijnen.
 717 Ontwerp algemeene aanwijzingen voor de verpleging van het veldleger ingeval van Mobilisatie.
 719 Aanwijzingen voor den dienst van de eindstations.
 722 Regeling van den dienst van den aan- en afvoer bij de strijdmacht op voet van oorlog.
 723 Aanwijzingen bij de uitreiking van gasmaskers.
 724 Maaregelen tegen gasgevaar.
 (A) Aanwijzingen opleiding Infanterie.

Cavalerie.

- 31 Overzicht van de inkwartieringswet.
 35 Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
 38 Handleiding voor den vestingoorlog.
 41 Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
 44 Grondbeginselen voor de Gevechtsleiding.

²⁾ Niet voor Luitenants en Vaandrighs.

³⁾ Niet voor Vaandrighs.

⁴⁾ Alleen voor personeel van het bataljon Wielrijders.

Nummers.

- 46 Voorschrift betreffende manoeuvres en kaderoefeningen.¹⁾
 48 Voorschrift tot regeling van den veldpostdienst.²⁾
 51 Leidraad voor den dienst van verplegingsofficier.
 52 Voorschrift voor vervoer troepen over de spoorwegen.
 55 Voorschrift betreffende het verlenen van bijstand en hulp door militairen.
 66 Voorschrift hoefbeslag.
 90a Wapenvoorschrift voor de mitrailleurs. (Stelsel Schwarzlose.)
 90f Schietvoorschrift voor de zware mitrailleurs.
 90h Wapenvoorschrift v/h geweer M. 95, de karabijn M. 95, nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W, V. 21) of 139 Wapenvoorschrift der Cavalerie.
 90i Wapenvoorschrift voor den lichten mitrailleur M. 20 en den lichten mitrailleur M. 20 der luchtvaartafdeeling.
 131 Cavalerie-Reglement. Eerste deel.
 132 „ „ Tweede „
 133 Ontwerp exercitie. Reglement voor Cavalerie-Mitrailleurs.
 134 Ontwerp Bepakingsvoorschrift voor Cavalerie-Mitrailleurs.
 140 Schietvoorschrift der Cavalerie.
 141 Pioniersvoorschrift voor de Cavalerie.
 142 Voorschrift betreffende het ledergoed, het paardetuig en de bepakking der Cavalerie.
 144 Handleiding paardenkennis ten behoeve van onderofficieren en korporaals.
 146 Reglement op den Inwendigen dienst der Cavalerie.
 285 Reglement voor de Bereden Artillerie, aanhangsel voor de Rijdende Artillerie.
 427 Voorschrift op het gebruik en de toepassing van springmiddelen.
 710 Tactische en technische wenken voor de landmacht.
 712 Aanwijzingen voor het gebruik van postduiven bij de verdediging van stellingen.
 713 Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met mitrailleurs M. '08, geweren en karabijnen.
 717 Ontwerp algemeene aanwijzingen voor de verpleging van het veldleger ingeval van mobilisatie.
 722 Regeling van den dienst van den aan- en afvoer bij de strijdmacht op voet van oorlog.²⁾
 723 Aanwijzingen bij de uitreiking van gasmaskers.
 724 Maatregelen tegen gasgevaar.
 (A) Aanwijzingen opleiding Infanterie.¹⁾

Bereden Artillerie.

- 31 Overzicht van de inkwartieringswet.
 34 Het paard en zijne verzorging.
 35 Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
 35b Handleiding voor het onderwijs in het seinen en opnemen van Morse-teekens.
 38 Handleiding voor den vestingoorlog.

1) Niet voor Luitenants en Kornetten.

2) Niet voor Kornetten.

2) Niet voor Kornetten.

Nummers.

- 41 Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
 44 Grondbeginselen voor de gevechtsleiding.
 45 Dienstvoorschrift voor Stellingen.
 46 Voorschrift betreffende manoeuvres en kaderoefeningen.
 48 Voorschrift tot regeling van den veldpostdienst.¹⁾
 51 Leidraad voor den dienst van verplegingsofficier.
 52 Voorschrift vervoer troepen over de spoorwegen.
 55 Voorschrift betreffende het verleen van bijstand en hulp door militairen.
 66 Voorschrift hoefbeslag.
 67 Voorschrift voor het lichtpistool.
 90h Wapenvoorschrift v/h geweer M. 95, de karabijn M. 95 nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21) of 139 Wapenvoorschrift der Cavalerie.
 90i Wapenvoorschrift voor den lichten mitrailleur M. 20 en den lichten mitrailleur M. 20 der luchtvaartafdeeling.
 140 Schietvoorschrift der Cavalerie.
 144 Handleiding paardenkennis ten behoeve van onderofficieren en korporaals.
 281 Opleidingvoorschrift Bereden artillerie.
 282 Ontwerp Reglement voor de Bereden artillerie
 283 Voorschrift voor het rijkunstig onderricht bij de artillerie.
 284 Handboek voor de Bereden artillerie.
 285 Reglement voor de Bereden artillerie.²⁾
 286 Handleiding voor de treinen van het veldleger.
 289 Beschrijving van het materieel der Bereden artillerie.
 292 Reglement op den Inwendigen dienst der Veld en Rijdende artillerie.
 321b Ontwerp Aanwijzingen voor de samenwerking tusschen artillerie en waarnemers in vliegtuigen.
 322 Voorschrift voor het gebruik van de artillerie in stellingen.
 325 Beschrijving van het materieel van den Houwitser van 15 c.M. L. 17.
 325b Beschrijving van het materieel der lichte Houwitserafdeeling.
 710 Tactische en Technische wenken voor de landmacht.
 711 Toegepaste studie betreffende het inrichten van stellingen.
 712 Aanwijzingen voor het gebruik van postduiven bij de verdediging van stellingen.
 713 Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met mitrailleurs M. '08, geweren en karabijnen.
 717 Ontwerp algemeene aanwijzingen voor de verpleging van het veldleger ingeval van mobilisatie.
 722 Regeling van den dienst van den aan- en afvoer bij de strijdmacht op voet van oorlog.
 723 Aanwijzingen bij de uitreiking van gasmaskers.
 724 Maatregelen tegen gasgevaar.
 (B) Aanwijzingen Lichte Mitrailleurs M. '20.
 (C) Handleiding telefoon.

In het volgend nummer zullen wij opnemen de Reglementen en Voorschriften, waarvan de verlofsofficieren van de overige Wapens en Dienstvakken moeten zijn voorzien.

¹⁾ Niet voor Luitenants en Kornetten.

²⁾ Alleen voor personeel van de Rijdende Artillerie.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofsofficier.

In het vorig nummer deden wij mededeeling van de bepalingen betreffende de verstrekking van Reglementen en Voorschriften en gaven daarbij een opgave van de boekwerken, waarvan de Verlofsofficieren, vaandrigs en kornetten der *Infanterie, Cavalerie* en *Bereden-Artillerie* moeten zijn voorzien.

Hieronder laten wij korpsgewijze eene opgave volgen van de Reglementen en Voorschriften, waarvan de Verlofsofficieren en Vaandrigs der *Vesting-Artillerie, Kust-Artillerie* en *Luchtdeel-Artillerie* moeten zijn voorzien.

Wij vestigen hierbij de aandacht op hetgeen wij in het Mei-nummer hebben medegedeeld nopens de a.s. vervanging van enkele Reglementen en Voorschriften door **geheel nieuwe**.

Vesting-Artillerie.

Nummers.

31. Overzicht van de inkwartieringswet.
35. Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
- 35b. Handleiding voor het onderwijs in het seinen en opnemen van Morse-teekens.
38. Handleiding voor den vestingoorlog.
41. Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
44. Grondbeginselen voor de gevechtsleiding.
45. Dienstvoorschrift voor Stellingen.
48. Voorschrift tot regeling van den veldpostdienst. ¹⁾
52. Voorschrift vervoer troepen over de spoorwegen.
55. Voorschrift betreffende het verleenen van bijstand en hulp door militairen.
- 58a. Handleiding voor het geweevechten.
67. Voorschrift voor het lichtpistool.
- 68a. Voorschrift voor den geweermitrailleur. ²⁾
- 90c. Aanhangsel handleiding gewapende Landstormafdeelingen. ²⁾
- 90f. Schietvoorschrift Zware mitrailleurs. ²⁾
- 90h. Wapenvoorschrift v/h geweer M. 95, de karabijn M. 95 nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21) ³⁾.
- 99a. Pioniervoorschrift voor de Infanterie.
Eerste gedeelte Veldversterkingskunst.
- 99b. Pioniervoorschrift voor de Infanterie (Ontwerp).
Het gebruik van verlichtingsmiddelen.
312. Reglement op de exercitiën der Vesting-Artillerie.
313. Reglement Vesting-Artillerie.
314. Kanon van 10 c.M. snelvuur ²⁾.
- 314a. Voorschrift voor het kanon van 10.5 c.M. koepel ²⁾.
315. Kanon van 15 c.M. L/24 koepel ²⁾.
316. Kanon van 7 en 6 c.M. kazemat en 6 c.M. hefkoepel ²⁾.
318. Werkvoorschrift I Vesting-Artillerie.
319. Werkvoorschrift II Vesting-Artillerie.

¹⁾ Niet voor luitenants en vaandrigs.

²⁾ Alleen voor personeel van de onderdeelen bewapend met het betrokken geschut.

³⁾ 90h of 324.

Nummers.

320. Voorschriften voor de Vesting-Artillerie.
Batterijbouw.
- 321b. Ontwerp-Aanwijzing voor de samenwerking tussehen Artillerie en waarnemers in vliegtuigen.
322. Voorschrift voor het gebruik van de Artillerie in stellingen.
- 323b. Voorschrift voor den Lichten Bommenwerper van 2.5 e.M. ²⁾
324. Wapenvoorschrift der Vesting-Artillerie. ³⁾
- 325a. Beschrijving van het materieel van den Houwitser van 15 e.M. L. 15.
326. Beschrijving van het materieel der Vesting-Artillerie.
328. Reglement op den Inwendigen Dienst der Vesting-Artillerie.
331. Nummervoorschrift Korpsen Onbereden Artillerie.
342. Voorschrift voor het schieten met de karabijn door de Vesting-Artillerie.
350. Wenken voor het regelen van sluitstukken en het behandelen der gasafsluitende deelen van het geschut.
713. Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met mitrailleurs M. '08, geweren en karabijnen.
722. Regeling van den dienst van den aan- en afvoer bij de strijdmacht op voet van oorlog.
723. Aanwijzingen bij de uitreiking van gasmaskers.
724. Maatregelen tegen gasgevaar.

Kust-Artillerie.

31. Overzicht van de inkwartieringswet.
35. Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
- 35b. Handleiding voor het onderwijs in het seinen en opnemen van Morse-teekens.
38. Handleiding voor den vestingoorlog.
41. Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
45. Dienstvoorschrift voor stellingen.
48. Voorschrift tot regeling van den veldpostdienst ¹⁾.
55. Voorschrift betreffende het verleenen van bijstand en hulp door militairen.
- 58a. Handleiding voor het geweervechten.
67. Voorschrift voor het lichtpistool.
- 68a. Voorschrift voor den geweermitrailleur ²⁾.
- 90e. Aanhangel handleiding gewapende Landstormafdeelingen ²⁾.
- 90f. Schietvoorschrift Zware Mitrailleurs ²⁾.
- 90h. Wapenvoorschrift v. h. geweer M. 95, de karabijn M. 95 nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21) ³⁾.
312. Reglement op de exercitiën der Vesting-Artillerie.
313. Reglement Vesting-Artillerie ⁴⁾.
314. Kanon van 10 e.M. snelvuur ²⁾.
317. Beschrijving en gebruik van de kanonnen in gepantserde batterijen en van den Mitrailleur M. '83 te Fort bij Pannerden ⁴⁾.
318. Werkvoorschrift I Vesting-Artillerie.

1) Niet voor luitenants en vaandrighs.

2) Alleen voor personeel van de onderdeelen bewapend met het betrokken geschut.

3) 90h of 324.

4) Alleen voor personeel van de 3e compagnie.

Nummers.

- 319. Werkvoorschrift II Vesting-Artillerie.
- 320. Voorschriften voor de Vesting-Artillerie. Batterijbouw ⁴⁾.
- 321. Schietvoorschrift Vesting-Artillerie.
- 322. Voorschrift voor het gebruik van de artillerie in stellingen.
- 324. Wapenvoorschrift der Vesting-Artillerie ³⁾.
- 326. Beschrijving van het materieel der Vesting-Artillerie.
- 328. Reglement op den Inwendigen Dienst der Vesting-Artillerie.
- 342. Voorschrift voor het schieten met de karabijn door de Vesting-Artillerie.
- 350. Wenken voor het regelen van sluitstukken en het behandelen der gasafsluitende deelen van het geschut.
- 351. Reglement Vesting-Artillerie. Kustgeschut in open batterijen ⁵⁾.
- 351a. Kanonnen van 21, 15, 12 en 7.5 c.M. Kust ²⁾.
- 353. Voorschrift voor den dienst van de Kust-Artillerie.
- 354. Aanhangsel op het Handboek voor de Vesting-Artillerie, ten dienste van de Kust-Artillerie in open batterijen ⁵⁾.
- 361. Reglement op de exercitiën der Vesting-Artillerie ⁶⁾. (Pantserf. Art.).
- 363. Aanhangsel op het Handboek voor de Vesting-Artillerie, ten dienste van de Pantserfort-Artillerie ⁶⁾.
- 364. Handboek Pantserfort-Artillerie ⁶⁾.
- 713. Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met mitrailleurs M. '08, geweren en karabijnen.
- 723. Aanwijzingen bij de uitreiking van gasmaskers.
- 724. Maatregelen tegen gasgevaar.
- D. Aanwijzingen Vickers-mitrailleurs.

Luchtdeel-Artillerie.

- 31. Overzicht van de inkwartieringswet.
- 35. Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
- 35b. Handleiding voor het onderwijs in het seinen en opnemen van Morse-teekens.
- 38. Handleiding voor den vestingoorlog.
- 41. Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
- 44. Grondbeginselen voor de Gevechtsleiding en voor de samenwerking der verschillende Wapens in het gevecht.
- 45. Dienstvoorschrift voor Stellingen.
- 48. Voorschrift tot regeling van den veldpostdienst.
- 51. Leidraad voor den dienst van verplegingsofficier.
- 52. Voorschrift vervoer troepen over de spoorwegen.
- 55. Voorschrift betreffende het verleenen van bijstand en hulp door militairen.
- 58a. Handleiding voor het geweervechten.
- 67. Voorschrift voor het lichtpistool.
- 68a. Voorschrift voor den geweermitrailleur .
- 90h. Wapenvoorschrift v. h. geweer M. 95, de karabijn M. 95 nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21) ¹⁾.

⁵⁾ Alleen voor personeel van de 1e, 2e en 5e compagnie.

⁶⁾ Alleen voor personeel van de 3e en 4e compagnie.

¹⁾ 90h of 324.

Nummers.

- 99a. Pioniersvoorschrift voor de Infanterie.
Eerste gedeelte Veldversterkingskunst.
- 99b. Pioniersvoorschrift voor de Infanterie (Ontwerp).
Het gebruik van verlichtingsmiddelen.
312. Reglement op de exercitiën der Vestingartillerie.
322. Voorschrift voor het gebruik van de Artillerie in stellingen.
324. Wapenvoorschrift der Vesting-Artillerie ¹⁾.
328. Reglement op den Inwendigen Dienst der Vesting-Artillerie.
342. Voorschrift voor het schieten met de karabijn door de Vesting-Artillerie.
713. Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met mitrailleurs M. '08, geweren en karabijnen.
714. Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met het kanon van van 3.7 c.M.
715. Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met het kanon van 6 c.M.
717. Ontwerp algemeene aanwijzingen voor de verpleging van het veldleger ingeval van mobilisatie.
718. Handleiding voor den afstandsmeter „Zeiss" van 70 c.M. basis.
721. Voorschrift betreffende onderhoud en contrôle van de militaire auto's.
722. Regeling van den dienst van den aan- en afvoer bij de strijdmacht op voet van oorlog.
723. Aanwijzingen bij de uitreiking van gasmaskers.
724. Maatregelen tegen gasgevaar.

¹⁾ Niet voor luitenants en vaandrags.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofsofficier.

In de Nrs. 5, 6 en 7 van dit tijdschrift vinden de Verlofsofficieren en Vaandrighs eene volledige opgave van de Reglementen en Voorschriften waarvan de Verlofsofficieren en Vaandrighs van alle Wapens van de Nederlandsche Landmacht moeten zijn voorzien.

De bepalingen, betreffende de aanvraag en verstrekking van de ontbrekende boekwerken zijn opgenomen in de bijlage van No. 5 Mei 1923 van dit tijdschrift.

Pontonniers en Torpedisten.

- 31. Overzicht van de inkwartieringswet.
- 35. Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
- 35b. Handleiding voor het onderwijs in het seinen en opnemen van Morse-teekens.
- 41. Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
- 45. Dienstvoorschrift voor Stellingen.
- 46. Voorschrift betreffende manoeuvres en kaderoefeningen.
- 48. Voorschrift tot regeling van den veldpostdienst ¹⁾.
- 51. Leidraad voor den dienst van verplegingsofficier.
- 52. Voorschrift vervoer troepen over de spoorwegen.
- 55. Voorschrift betreffende het verleenen van bijstand en hulp door militairen.
- 58a. Handleiding voor het geweervechten.
- 67. Voorschrift voor het lichtpistool.
- 90c. Aanhangsel handleiding gewapende Landstormafdeelingen.
- 90f. Schietvoorschrift Zware mitrailleurs.
- 90h. Wapenvoorschrift v. h. geweer M. 95, de karabijn M. 95 nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21) ²⁾.
- 90i. Wapenvoorschrift voor den lichten mitrailleur M. 20 en den lichten mitrailleur M. 20 der luchtvaartafdeeling.
- 312. Reglement op de exercitiën der Vesting-Artillerie.
- 324. Wapenvoorschrift der Vesting-Artillerie.
- 328. Reglement op den Inwendigen Dienst der Vesting-Artillerie.
- 342. Voorschrift voor het schieten met de karabijn door de Vesting-Artillerie.
- 402. Voorschrift voor den Pontonniërsdienst.
- 402a. Ontwerp-voorschrift Pontonniërsdienst. Deel I. Varende Trein.
- 402b. Ontwerp-voorschrift Pontonniërsdienst. Deel II. Rijdende Pontonafdeeling.
- 402c. Ontwerp-voorschrift Pontonniërsdienst. Deel III en IV. Schipbrugmaterieel en Noodmaterieel.
- 402d. Ontwerp-voorschrift Pontonniërsdienst. Deel V. Vakwerkdienst.
- 414. Handboek voor den Torpedodienst.
- 415a. Werkvoorschrift I Torpedodienst.
- 415b. Werkvoorschrift II Torpedodienst.
- 418a. Vaarreglementen Torpedodienst. Eerste gedeelte.
- 418b. Vaarreglementen Torpedodienst. Tweede gedeelte.

¹⁾ niet voor Luitenants en Vaandrighs.

²⁾ 90h of 324.

713. Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met mitrailleurs M. '08, geweren en karabijnen.
717. Ontwerp algemeene aanwijzingen voor de verpleging van het veldleger ingeval van mobilisatie.
723. Aanwijzingen bij de uitreiking van gasmaskers.
724. Maatregelen tegen gasgevaar.
- D. Aanwijzingen Vickers-mitrailleurs.

Genie.

31. Overzicht van de inkwartieringswet.
35. Voorschrift optisch seinen voor de landmacht.
41. Ontwerp Voorschrift op den Velddienst.
43. Leidraad Stafdienst Troepenafdeelingen te velde ¹⁾.
44. Grondbeginselen voor de gevechtsleiding. II)
45. Dienstvoorschrift voor Stellingen. II en III)
46. Dienstvoorschrift betreffende manoeuvres en kaderoefeningen. I)
52. Voorschrift vervoer troepen over spoorwegen.
55. Voorschrift betreffende het verlenen van bijstand en hulp door militairen.
67. Voorschrift voor het lichtpistool. I en III)
- 90h. Wapenvoorschrift van het geweer M. 95, de karabijn M. 95 nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21). ²⁾
104. Voorschrift Telefoonstations bij de Infanterie. II)
421. Reglement exercitiën Genietroepen. Eerste gedeelte.
- 421a. Tweede gedeelte.
422. Wapenvoorschrift Genie. ²⁾
423. Schietvoorschrift Genietroepen.
- 424a. Zakboekje voor den Pionier. I)
425. Aanhangsel van het zakboekje voor den Pionier. I)
427. Voorschrift gebruik en toepassing springmiddelen. I)
428. Voorschrift op den administratieven kantoordienst. II)
429. Voorschrift op den technischen kantoordienst. II)
430. Voorschrift op den lijndienst. II)
432. Organisatie en gebruik. II)
433. Leidraad theoretische opleiding telegraafpersoneel in natuurkunde. II)
434. Beschrijving materieel. II)
437. Reglement op den Inwendigen Dienst der Genietroepen.
710. Tactische en Technische wenken voor de landmacht.
711. Toegepaste studie betreffende het inrichten van stellingen.
712. Aanwijzingen voor het gebruik van postduiven bij de verdediging van stellingen.
713. Handleiding voor het vuren op luchtvaartuigen met mitrailleurs M. '08, geweren en karabijnen.
722. Regeling van den dienst van den aan- en afvoer bij de strijdmacht op voet van oorlog.
723. Aanwijzingen bij het uitreiken van gasmaskers.

I) Uitsluitend voor verlofsofficieren en vaandrags van het Ie Bataljon.

II) Uitsluitend voor verlofsofficieren en vaandrags van het IIe Bataljon.

III) Uitsluitend voor verlofsofficieren en vaandrags van het IIIe Bataljon.

²⁾ 90h of 422.

724. Maatregelen tegen gasgevaar.

Vrijwillige Landstorm.

- 35. Voorschrift optisch seinen voor de landmacht I.
- 35b. Handleiding voor het onderwijs in het seinen en opnemen van Morse-teekens.
- 38. Handleiding voor den vestingoorlog.
- 41. Ontwerp voorschrift op den Velddienst.
- 44. Grondbeginselen voor de gevechtsleiding.
- 51. Leidraad voor den dienst van verplegingsofficier.
- 55. Voorschrift Militaire bijstand.
- 56. Voorschrift lichaamsoefeningen. ¹⁾
- 58a. Handleiding geweervechten.
- 67. Voorschrift lichtpistool.
- 90h. Wapenvoorschrift v/h geweer M. 95, de karabijn M. 95 nos. 1, 3 en 4 en de blanke wapens (W. V. 21.) ²⁾
- 90i. Wapenvoorschrift voor den lichten mitrailleur M. 20 en den lichten mitrailleur M. 20 der luchtvaartafdeeling.
- 95. Wapenvoorschrift der Infanterie. ²⁾
- 96. Schietvoorschrift der Infanterie.
- 99a. Pioniersvoorschrift der Infanterie. Eerste gedeelte.
- 99c. Pioniersvoorschrift der Infanterie. Tweede gedeelte.
- 101. Leidraad theorieën.
- 103. Reglement op den Inwendigen Dienst der Infanterie.
- 104. Voorschrift Telefoonstations bij de Infanterie.
- 713. Handleiding v/h vuren op luchtvaartuigen met mitr. '08, geweren en karabijnen.
- 723. Aanwijzingen bij het uitreiken van gasmaskers.
 - A. Aanwijzingen opleiding Infanterie.

Voorstellen toekomstige opleiding verlofskaders.

De Commissie, ingesteld bij Ministerieele Beschikking van 2 Maart 1923, IIe Afd. no. 115, heeft zich in zake de verplichtingen, op te leggen aan de verlofskaders, de volgende algemeene lijn gedacht.

Aan hen, die als gewoon dienstplichtige worden aangewezen, die een zekeren graad van algemeene ontwikkeling hebben (bijv. gelijkstaande met die, benodigd voor het eindexamen H. B. S. 5-jarige cursus) wordt de plicht opgelegd hun militairen dienstplicht als officier te vervullen; zij, wier ontwikkeling ongeveer overeenkomt met die, benodigd voor het eindexamen H. B. S. 3-jarige cursus, worden verplicht dit als onderofficier te doen, in tegenstelling tot de massa, die soldaat blijft.

De Commissie acht de lasten, die thans aan den dienstplichtigen verlofs-officier kunnen worden opgelegd, namelijk een verblijf onder de wapenen van gemiddeld drie weken per jaar, — gedurende dertig jaren — voor vermindering vatbaar in overeenstemming met de practijk die voor alle verlofs-officieren gevolgd wordt; het verschil in lasten, bij vergelijking met die, welke aan onderofficieren en minderen kunnen worden opgelegd is ook te groot. De Commissie wenscht dan ook deze lasten terug te brengen tot iets

¹⁾ Alleen voor Luitenants, personeel belast met de instructie.

²⁾ 90h of 95.

meer dan de helft, n.l. ongeveer drie weken om het andere jaar, terwijl bovendien ware te overwegen door eenige toelage en vooruitzicht op pensioen voor degenen die worden toegelaten vrijwillig door te dienen na het eindigen van den dienstplicht compensaties te geven. Mede moet hier worden verwezen naar het medegedeelde in de Memorie van Toelichting onder art. 2 (slot 2e alinea) van het ontwerp Pensioenwet voor het reservepersoneel der landmacht dezer dagen ingediend, waaruit blijkt dat het in het voornemen ligt een wijziging van de Dienstplichtwet te bevorderen, waardoor de duur van den dienstplicht voor hen die als dienstplichtige na aanstelling als officier overgaan naar het reserve-personeel wordt verminderd.

Te meer bestaat hiertoe aanleiding, aangezien niet alleen het verschil tusschen officieren en niet-officieren bijzonder groot is, doch zulks in nog meerdere mate het geval is met de nog sterkere categorie van buitengewone dienstplichtigen, welke onder normale omstandigheden vrij is van allen oefenplicht.

Om die reden ware dan ook in overweging te nemen voor laatstgenoemde categorie eene weerbelasting in te voeren.

Naast het hier ontwikkelde beginsel acht de Commissie het gewenscht een tweede grondgedachte naar voren te brengen en wel deze: om met alle mogelijke middelen het sluiten eener vrijwillige verbintenis tot reserve-officier te bevorderen. In dat geval zoude een korter dienstverband, en als gevolg daarvan een geringer aantal herhalingsoefeningen dan voor de dienstplichtigen wordt voorgeschreven, in uitzicht gesteld kunnen worden.

Naast den genoemden herhalingsplicht van \pm 3 weken om het andere jaar, moet in de jaren, waarin geen troependienst wordt verricht, worden deelgenomen aan theoretische winterbijeenkomsten, eventueel te vervangen door een 6-daagsch verblijf onder de wapenen.

Bovendien wordt nog eenige meerdere dienst onder de wapenen gevraagd van hen, die nog geen 4 jaar officier zijn, t.w. totaal eene 3-weeksche opkomst ieder jaar, terwijl voor hen, die voor bevordering tot den hoofdofficiers- en kapiteinsrang in aanmerking komen, een aanvullingscursus van 3 weken wordt gedacht.

Het wil der Commissie voorkomen, dat bij ernstige en stelselmatige oefening deze vermindering van lasten kan worden aanvaard zonder dat de militaire bruikbaarheid der verlof-officieren daaronder behoeft te lijden.

Voor wat de onderofficieren betreft vermeent de Commissie, dat voor hen met 2 herhalingsoefeningen in hun geheele dienstverband niet kan worden volstaan en voor hen niet 2, doch minstens 4 herhalingsoefeningen gewenscht zijn.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofs officier.

Rijkunstig onderricht aan onbereden beroeps- en verlofs officieren gedurende het wintertijdperk.

Door de reorganisatie van het leger, zullen bij mobilisatie tal van verlofs officieren functies moeten vervullen waarbij zij bereden zijn en zal het gewenscht zijn om hen, meer dan tot nu toe het geval was, in de gelegenheid te stellen rijkunstig onderricht te ontvangen.

In verband met het vorenstaande is de volgende regeling vastgesteld.

Regeling van het rijkunstig onderricht aan onbereden beroeps- en verlofs officieren gedurende het wintertijdperk.

1. Aan de jaarlijks voor de onbereden beroeps-officiëren in verschillende plaatsen te geven rijlessen kunnen ook deelnemen:

a. Verlofs-hoofdofficiëren der Infanterie, aangewezen voor de functiën van regiments- en van bataljonscommandant;

b. Verlofs-kapiteins der Infanterie, aangewezen voor de functiën van bataljonscommandant en van regimentsadjutant;

c. Verlofs-luitenants der Infanterie, aangewezen voor de functiën van regiments- en bataljonsadjutant;

d. Eenige oudere verlofskapiteins (2 à 3 per regiment), van wie te verwachten is, dat zij in de toekomst aangewezen zullen worden voor bataljonscommandant;

e. Eenige verlofsluitenants (2 à 3 per regiment) die vermoedelijk later voor de functiën van regiments- of bataljonsadjutant bestemd zullen worden;

Met dien verstande, dat de onder *d.* en *e.* vermelden eerst in aanmerking komen, wanneer de onder *a.*, *b.* en *c.* bedoelden niet alle voor verlofs officieren beschikbare plaatsen innemen.

Evenwel komen verlofs officieren, die vroeger reeds grondig rijonderricht genoten hebben of reeds bereden zijn geweest, in den regel eerst dan in aanmerking, als het totaal voor verlofs officieren beschikbare aantal plaatsen door de overigen niet wordt ingenomen, met dien verstande, dat ook rekening zal worden gehouden met het onderhouden van de rijkunstige bekwaamheid van de eerstbedoelde reserveofficiëren.

2. In beginsel zal in iedere plaats, waar rijlessen worden gegeven, een deel van het aantal beschikbare plaatsen aan verlofs officieren, als onder 1. bedoeld, worden toegewezen. Eventueel niet door verlofs officieren ingenomen plaatsen komen weder tot beschikking van beroepsofficiëren, wanneer aan het deelnemen van die lessen in het geheel geen kosten voor het Rijk verbonden zijn.

3. De deelneming door verlofs officieren aan de rijlessen geschiedt vrijwillig, en wel in de meest nabij hun woonplaats gelegen plaats, waar deze lessen worden gegeven.

Voor de eventueel te verrichten reizen van en naar de woon- of standplaats worden aan de beroeps- en verlofs officieren vervoerbewijzen verstrekt, terwijl zij, wanneer de afwezigheid uit hun woon- of standplaats 6 uur of langer duurt, verblijfkosten kunnen declareeren volgens het reisbesluit.

4. Jaarlijks in de maand Juli worden de plaatsen, waar in het komende wintertijdperk rijlessen aan onbereden officieren zullen worden gegeven, bij L. O. bekend gemaakt, met vermelding van het totaal aantal officieren, gesplitst in beroeps- en verlofs officieren, dat in elk dier garnizoenen aan die lessen kan deelnemen.

5. Jaarlijks, vóór 1 September, zenden de commandanten der regimenten infanterie aan de erbij betrokken garnizoens- (plaatselijke) commandanten of militaire autoriteit ter plaatse een nominatieve opgave van de tot hun korps behorende verlofsofficieren, die ingevolge punt 1 voor deelneming aan de rijlessen in de betrokken plaats in de termen vallen en zich daartoe — gelet op het gestelde onder 3 — bereid hebben verklaard.

In deze opgaven worden de verlofsofficieren — met vermelding van hun volledig adres — ingeschreven in de volgorde, waarin zij voor deelneming in aanmerking komen.

Eenzelfde opgave wordt door de commandanten van de regimenten (korpzen) infanterie, onbestede artillerie en genie, hoofden van inrichtingen enz. ingediend ten aanzien van de onder hen ressorteerende beroeps-officieren.

6. De erbij betrokken garnizoens- (plaatselijke) commandanten of militaire autoriteit ter plaatse wijzen — met inachtneming van het gestelde onder 2 en 4 — de deelnemers aan de rijlessen aan.

Zij stellen vóór 1 October de verlofsofficieren met hun aanwijzing in kennis (met opgave van de dagen en uren, waarop de rijlessen zullen plaats hebben) en doen van de aanwijzing tevens mededeeling aan de korpscommandanten, die de onder 5 bedoelde opgaven inzonden.

7. De garnizoens- (plaatselijke) commandanten of militaire autoriteit ter plaatse verstrekken tijdig vóór elke rijles de onder 3 bedoelde vervoerbewijzen aan de aan rijlessen in het garnizoen deelnemende verlofsofficieren.

8. De rijlessen zullen in het algemeen plaats vinden van \pm 15 October tot \pm 15 Maart, met dien verstande dat in dat tijdperk 20 rijlessen zullen worden gegeven; de duur van 16 rijlessen zal 1 uur zijn, 4 lessen kunnen 2 uur duren en zijn bestemd voor het buiten rijden.

In verband met het vorenstaande is bepaald, dat in den winter 1923/1924 rijlessen zullen worden gegeven in de volgende plaatsen en dat het aantal deelnemers aan die lessen kan bedragen, als achter elk dier plaatsen is vermeld.

PLAATSSEN	De lessen worden gegeven bij/in	Aantal officieren dat rijlessen kan of mag ontvangen	Van het in kolom 3 vermelde aantal zijn beschikbaar voor Verlofs-Officieren	PLAATSSEN	De lessen worden gegeven bij/in	Aantal officieren dat rijlessen kan of mag ontvangen	Van het in kolom 3 vermelde aantal zijn beschikbaar voor Verlofs-Officieren
1	2	3	4	1	2	3	4
's-Gravenhage	II R.H. I A.B.	28 24	28	Nijmegen	Burger Manege	20	12
Delft	Burger Manege	16	8	Maastricht	Burger Manege	24	8
Leiden	6 R.V.A.	24	14	's-Hertogenbosch	Trein afdeeling	24	14
Rotterdam	Burger Manege	20	17	Breda	II R.H.	20	10
Dordrecht	Burger Manege	15	5	Bergen op Zoom	7 R.V.A.	24	14
Groningen	Burger Manege	15	7	Middelburg	Burger Manege	15	8
Assen	Detachement	16	16	Amsterdam	Politie Troepen	40	19
Leeuwarden	Burger Manege	12	8	Utrecht	IV A.B.	36	16
Deventer	I R.H.	48	\pm 30	Amersfoort	I R.H. en 5 R.V.A.	46	16
Arnhem	Burger Manege	12	12	Ede	II A.B.	24	12

Bij Koninklijk Besluit zijn de bepalingen betreffende de Reserve-officieren opnieuw vastgesteld.

De voornaamste bepalingen zijn:

Art. 2. Voor zoover elders in dit besluit niet anders is bepaald, zijn de in art. 1 der Wet voor het reserve-personeel der Landmacht 1905 bedoelde reserve-officieren verplicht — voor zoover Onze Minister van Oorlog zulks noodig oordeelt — om het andere jaar éénmaal voor ten hoogste zes weken, dan wel jaarlijks voor ten hoogste drie weken in werkelijken dienst te komen.

Art. 3. Aan den reserve-officier kan door Onzen Minister van Oorlog worden vergund boven en behalve den tijd welken hij verplicht is in werkelijken dienst door te brengen:

a. vrijwillig in werkelijken dienst te komen of te blijven voor den tijd dien Onze Minister van Oorlog in het belang van den dienst wenschelijk acht;

b. deel te nemen aan voor hen niet verplichte militaire oefeningen.

In het geval onder *b.* bedoeld en indien de reserve-officier uitsluitend ingevolge het bepaalde in art. 7, punt 4e van de Wet voor het Reserve Personeel der Landmacht 1905 moet geacht worden in werkelijken dienst te zijn, worden geene inkomsten van Rijkswege voor dat verblijf in werkelijken dienst genoten.

Art. 4. De reserve-officier is verplicht van zijn voltrokken huwelijk binnen acht dagen na de voltrekking, kennis te geven aan den Chef, onder wiens bevelen hij is gesteld, onder mededeeling tevens van den geslachtsnaam en de voornamen zijner echtgenoot.

Art. 5. Ingeval de reserve-officier tijdens zijn verblijf in werkelijken dienst, of niet in werkelijken dienst zijnde, tijdens het verrichten van militaire diensten, ziek of verwond wordt, is hij gerechtigd tot het erlangen van genees- en heilkundige hulp en van geneesmiddelen door de zorg van het Departement van Oorlog, overeenkomstig de voorschriften, door Onzen Minister van Oorlog vast te stellen.

Zoolang de ongesteldheid duurt, kan de reserve-officier niet met groot verlof worden gezonden, tenzij hij zulks verlangt.

Art. 6. De reserve-officier is in uniform gekleed bij de diensten en oefeningen, tot het bijwonen waarvan hij verplicht is of vergunning kreeg, als ook wanneer hij zich aanmeldt bij zijn meerdere ter zake van dienst-aangelegenheden.

Door of vanwege Onzen Minister van Oorlog kan aan den reserve-officier worden vergund in burgerkleeding theoretische oefeningen van officieren bij te wonen. Overigens wordt hen vrijheid gelaten in het al dan niet dragen van de uniform, behoudens bij verblijf in het buitenland.

Art. 7. Bij verblijf in werkelijken dienst moet de reserve-officier zijn gewapend en uitgerust zooals voor de overige officieren van het wapen of het korps waartoe hij behoort, is vastgesteld; aan hem die zijn dienst bereiden moet verrichten, wordt zoonodig een rijkspaad met daarbij behoorende harnachement ten gebruike gegeven. Het is den reserve-officieren, die daartoe in de termen vallen, bij verblijf in werkelijken dienst evenwel vergund, om een eigen voor den militairen dienst in alle opzichten geschikt rijpaard te gebruiken.

Art. 50. De reserve-luitenant-waarnemer bij het wapen der infanterie is gehouden om het andere jaar, aanvangende met het jaar ná zijne aanstelling, voor ten hoogste twee achtereenvolgende maanden in werkelijken dienst te komen, tenzij Onzen Minister van Oorlog zulks niet noodig acht.

§ 1. Bij het bepalen van den datum van opkomst in werkelijken dienst voor herhalingsoefeningen van reserve-officieren zal, met vooropstelling van de dienstbelangen, zooveel mogelijk rekening worden gehouden met de particuliere belangen van de belanghebbenden.

§ 2. Aanvragen om vergunning tot verblijf in werkelijken dienst, niet strekkende tot de vervulling van den verplichten werkelijken dienst, moeten ten minste vier weken voor het tijdstip, waarop dat verblijf een aanvang zou nemen, schriftelijk aan den Korpsecommandant of aan den Chef, die als zoodanig is te beschouwen, worden gericht met vermelding, van den tijd, voor hoelang het verblijf in werkelijken dienst wordt gewenscht.

§ 3. De duur van den termijn van den te vervullen werkelijken dienst, als bedoeld in art. 2 van het Besluit, wordt, — met inachtneming van de aldaar als uiterste genoemde termijnen, — door den korpsecommandant of door den chef, die als zoodanig is te beschouwen, bepaald en niet langer gesteld dan in het belang van de geoefendheid noodig wordt geacht.

Aan hen, die blijken hebben gegeven, volkomen geschikt te zijn voor de vervulling der verplichtingen aan hunnen rang verbonden, kan vrijstelling van opkomst in werkelijken dienst worden verleend, nochtans met inachtneming van het bepaalde in art. 50 van het besluit. Voor datum van opkomst zijn de algemeen erkende Christelijke feestdagen, zoomede de Zondagen uitgesloten; de Zaterdagden verdienen daarvoor geen aanbeveling.

De datum van vertrek mag niet vallen op een der voren bedoelde feestdagen of op Maandag. Een en ander behoudens zeer bijzondere omstandigheden.

§ 4. De reserve-officier, die wegens ongesteldheid of om andere geldige redenen verhinderd is aanwezig te zijn bij diensten of oefeningen, waaraan hij verplicht is deel te nemen, geeft daarvan voor den aanvang van die diensten of die oefeningen schriftelijk kennis aan den officier, met de leiding daarvan belast; deze is bevoegd in geval van afwezigheid wegens ziekte de overlegging te eischen van een geneeskundige verklaring.

Wordt een reserve-officier door ongesteldheid of om andere redenen verhinderd aan eene oproeping in werkelijken dienst te voldoen, dan geeft hij daarvan, uiterlijk op den dag voor de opkomst bepaald, kennis, zoowel aan den Commandant van het Korps, waarbij hij dient, of aan den Chef, die als zoodanig is te beschouwen, als aan den Commandant van het Korps, waarbij hij is opgeroepen, en legt daarbij aan dezen laatsten steeds de in het vorig lid bedoelde geneeskundige verklaring over.

Zoodra zijn ongesteldheid ophoudt, geeft hij, behoudens het gestelde in het volgende lid, zonder verder uitstel gevolg aan de oproeping.

Houdt de verhindering of ongesteldheid zoolang aan, dat de reserve-officier den dienst, waartoe hij is opgeroepen, niet meer in zijn geheel in het jaar van oproeping kan vervullen, dan wordt de oproeping als vervallen beschouwd, en in het volgend jaar opnieuw gedaan, tenzij de diensttijd alsdan verstreken is.

§ 5. De reserve-officier is verplicht zoodanige maatregelen te nemen, dat van zijn eventueel overlijden onverwijld wordt kennis gegeven aan zijn korpsecommandant of aan den Chef, die als zoodanig is te beschouwen.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofsofficier.

De meeste zoo niet alle verlofsofficieren zullen dezer dagen een uitnoodiging hebben ontvangen tot deelname aan de in den a.s. winter te houden bijeenkomsten van verlofsofficieren.

Om de verlofsofficieren in kennis te stellen met het doel, dat met die bijeenkomsten wordt beoogd, alsmede met de wijze waarop die bijeenkomsten worden gehouden, laten wij hiermede de officieele regeling volgen.

Wij vestigen daarbij vooral de aandacht op het gedeelte in punt 5 dezer regeling, waarbij aan de verlofsofficieren wier woonplaats zoover is afgelegen van de plaats der bijeenkomst, dat zij na afloop der bijeenkomst hun woonplaats per spoor, tram of boot niet meer kunnen bereiken, verblijfkosten e.q. vergoeding voor het gebruik van eigen auto, motorrijwiel of rijwiel kunnen worden toegekend.

Beroepsofficieren, die ingevolge het bepaalde in Art. 70, 3o der bevoororderingswet voor de landmacht 1902 op non-activiteit zijn gesteld en aan de winter-bijeenkomsten van verlofsofficieren wenschen deel te nemen, richten daartoe hun desbetreffende verzoeken tot den Inspecteur of Chef van het wapen of dienstvak, waartoe vorenbedoelde beroepsofficieren behooren.

Regeling der winterbijeenkomsten van verlofsofficieren van alle wapens.

1o. Ten einde de verlofsofficieren van Infanterie, Artillerie, Cavalerie en Genie, zoowel van het leger als van den Vrijwilligen Landstorm gedurende den tijd, dat zij niet onder de wapenen zijn op de hoogte te houden en te doen houden van het gebruik van hun Wapen, van de reglementen en voorschriften en van de wijzigingen, die daarin zijn aangebracht, van de in de Legerorders geplaatste aanschrijvingen, voor zooveel voor hen van belang, enz., worden zij in de wintermaanden daarvoor in de gelegenheid gesteld door het houden van *winterbijeenkomsten*.

2o. De onder 1o. bedoelde bijeenkomsten worden wapensgewijze gehouden onder het algemeen toezicht van de Inspecteurs dier Wapens in dier voege, dat ook de verlofsofficieren, behoorende tot den Vrijwilligen Landstorm, deelnemen aan de bijeenkomsten van verlofsofficieren van het Wapen, waartoe die officieren behooren

3o. Jaarlijks, onder dagteekening van 1 October, zendt de Inspecteur van den Vrijwilligen Landstorm aan de betrokken Inspecteurs eene nominatieve opgave van de verlofsofficieren van den Vrijwilligen Landstorm, die aan de in den a.s. winter te houden bijeenkomsten van verlofsofficieren wenschen deel te nemen met vermelding van de adressen dier officieren en de plaatsen waar zij die bijeenkomsten bij voorkeur wenschen te volgen.

4o. De onder 1o. bedoelde bijeenkomsten zullen worden gehouden in de door de Inspecteurs der Infanterie, Artillerie, Cavalerie en Genie aan te wijzen gemeenten, waar door het betrokken Wapen garnizoen wordt gehouden, voor zoover aldaar een aantal van ten minste vijf verlofsofficieren aan die bijeenkomst wenscht deel te nemen.

In alle overige gemeenten kan door genoemde Inspecteurs de gelegenheid tot het houden van winterbijeenkomsten voor verlofsofficieren worden opengesteld voor ten minste tien deelnemers.

50. De deelnemers worden, voor de te verrichten reizen, beschouwd als te reizen in het belang van 's Rijks dienst met dien verstande evenwel dat hun geen verblijfkosten of andere kosten worden vergoed. Zij worden door den Commandeerende-Officier, onder wiens leiding zij de winterbijeenkomsten bijwonen, in het bezit gesteld van de noodige vervoerbewijzen. Voor het verstrekken dier vervoerbewijzen wordt verwezen naar L. O. 1919, A. 142.

Aan hen, wier woonplaats zoover is afgelegen van de plaats der bijeenkomst, dat zij na afloop der bijeenkomst hun woonplaats per spoor, tram of boot niet meer kunnen bereiken, kunnen verblijfkosten e.q. vergoeding voor het gebruik van eigen auto, motorrijwiel of rijwiel worden toegekend. De daarbij betrokken Inspecteur doet daartoe een voorstel aan het Departement van Oorlog. L. O. 1923, No. 205.

Ook de officieren-leiders van en -onderwijzers bij de onder 10. bedoelde bijeenkomsten worden voor de te verrichten reizen beschouwd als te reizen in het belang van 's Rijks dienst met dien verstande, dat op de in deze alinea bedoelde officieren van toepassing is het Reisbesluit 1916.

60. De onder 10. bedoelde bijeenkomsten worden gehouden in elk der maanden November, December, Januari en Februari, minstens tweemaal per maand op dagen en uren door de betrokken Inspecteurs vast te stellen, waarbij zooveel doenlijk met de wenschen van de deelnemers rekening moet worden gehouden. Zij hebben zoo mogelijk plaats in de vereenigingszaal van officieren of in een ander geschikt lokaal, welk lokaal, indien noodig, voor Rijksrekening kan worden gehuurd. De kosten, verbonden aan de verwarming en verlichting van de lokalen ten behoeve van de onder 10. bedoelde bijeenkomsten, kunnen aan het Rijk in rekening worden gebracht. Op voorstel van den Officier-leider, kan de Inspecteur bepalen, dat gedurende de maand Maart nog 1 of 2 bijeenkomsten zullen worden gehouden, mits het aantal deelnemers niet daalt beneden de aantallen genoemd in Punt 40.

70. De benodigde hulpmiddelen tot het houden van de onder 10. bedoelde bijeenkomsten als kaarten, krijgsspeldoozen, reglementen, voorschriften, boekwerken, enz. worden door de korpsen op aanvraag zoo mogelijk, in bruikleen afgestaan. Verder kan tot het aanschaffen van leermiddelen voor de onder 10. bedoelde bijeenkomsten worden beschikt over een bedrag van ten hoogste f 2.50 per deelnemer.

80. De deelnemers zijn gehouden bij verhindering om de bijeenkomst bij te wonen, daarvan uiterlijk daags te voren vóór 12 uur middag kennis te geven aan den Commandeerende-officier, onder wiens leiding zij de bijeenkomsten bijwonen.

90. De onder 10. bedoelde bijeenkomsten worden geleid door de, door de Inspecteurs van de betrokken Wapens aan te wijzen Commandeerende-officieren voor zooveel noodig na gehouden overleg met den Commandant van

het Veldleger. Als docent bij die bijeenkomsten zullen de daarvoor meest geschikte beroepsofficieren worden aangewezen.

10o. Zoo mogelijk worden de onder 1o. bedoelde bijeenkomsten, behalve voor het in dat punt omschreven doel, mede benut tot het houden van:

a. kaderoefeningen op de kaart, waarbij gestreefd moet worden naar het doen uitvoeren van eenvoudige opdrachten overeenkomende met den rang of den naast hoogerden rang van de betrokkenen;

b. voordrachten, betrekking hebbende op onderwerpen uit de krijgsgeschiedenis;

c. voordrachten over militair wetenschappelijke onderwerpen, waarvan de kennis voor den verlofofficier van belang is.

11o. De deelnemers aan de onder 1o. bedoelde bijeenkomsten zijn vrij om daarbij te verschijnen, gekleed in uniform, dan wel in burgerkleeding.

12o. Onder dagteekening van 1 April wordt telken jare door de Inspecteurs der betrokken Wapens een beknopt verslag ingediend van de in het afgelopen winter-tijdperk gehouden bijeenkomsten. Bij dat verslag wordt gevoegd een raming van kosten voor de in het volgende jaar te houden winterbijeenkomsten van Verlofsofficieren.

13o. De verdere regeling der winterbijeenkomsten van verlofsofficieren wordt overgelaten aan de Inspecteurs der betrokken Wapens, die ook de programma's opmaken voor hetgeen zal moeten worden behandeld.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofsofficier.

Prijs voor betoonde marschvaardigheid.

Bij L. O. 1913, no. 274 is bepaald, dat het verguld bronzen vijfarmig kruis, al dan niet voorzien van kroontje of kroontje en cijfer — e.q. het geëmailleerd zilveren kruis met of zonder zilveren kroontje — hetwelk door het Hoofdbestuur van den Nederlandschen Bond voor Lichamelijke Opvoeding is toe-kend aan de militairen, die met volledige bepakking aan de door dien bond in 1921 en 1922 uitgeschreven afstandsmarschen hebben deelgenomen en aan de gestelde eischen hebben voldaan, ook *in dienst* mag worden gedragen.

Vervoerbewijzen bij vertrek met groot verlof.

Bij L. O. 1923, no. 291 is bepaald, dat voor het vervoer per spoor, tram of stoomboot van militairen, die van hun korps met groot verlof worden gezonden, is vastgesteld een nieuw formulier vervoerbewijs.

Het nieuwe vervoerbewijs wordt gebruikt voor het vervoer bij vertrek met groot verlof zoowel van dienstplichtigen, als van militairen behorende tot het reserve-personeel — reserve officieren hieronder begrepen.

Krijgstuchtelijke straffen.

Gebleken zijnde, dat verschil van opvatting bestaat in de wijze waarop de krijgstuchtelijke straffen moeten worden ondergaan, is — ten einde eenheid te dezer zake te bevorderen — bij L. O. 1923, no. 296 het volgende bepaald:

Ad art. 8 van de Wet op de Krijgstucht.

Licht arrest wordt ondergaan:

door den officier in zijn woonverblijf;

door den onderofficier in de kazerne of in zijn woonverblijf, alnaarmate hij in of buiten de kazerne woont;

door den minderen militair als voren.

Militairen, die de vergunning hebben verkregen om ingevolge L.O. 1920, no. 91 sedert herhaaldelijk gewijzigd, buiten de kazerne te overnachten, ondergaan de straf in de kazerne.

Ad art. 9.

Verzwaard arrest wordt ondergaan:

door den onderofficier, in of buiten de kazerne wonende, in een onder-officierskamer of in het vertrek hem tot het verrichten zijner administratieve werkzaamheden aangewezen, doch niet in zijn woning;

door den korporaal, in of buiten de kazerne wonende, in de kazerne in de kamer waar hij gehuisvest is of wordt;

door den minderen militair in een daartoe bestemd vertrek, doch niet op de chambrée. Gedurende den nacht zooveel doenlijk in afzondering. De nacht wordt gerekend in te gaan met het avondappél en te eindigen met de reveille.

Buiten de kazerne wonende onderofficieren en korporaa's mogen in de gelegenheid gesteld worden het middagmaal in hunne woning te gebruiken. De Commandeerende-Officier bepaalt, naar gelang van den afstand van de kazerne tot hun woning, den tijd, gedurende welke zij tot dit doel de kazerne mogen verlaten.

Zij die, ingevolge L.O. no. 91 buiten de kazerne mogen overnachten, vallen niet onder deze gunstige bepaling.

Aangaande arrest-lokalen is het volgende bepaald:

De vertrekkenden, waarin het verzwaard en streng arrest moeten worden ondergaan, moeten verlicht en verwarmd kunnen worden. Het meubilair in

die vertrekken waarin de mindere militairen het verzuurd en streng arrest en de onderofficieren het streng arrest ondergaan, zal kunnen bestaan uit een bank (onderofficieren: stoel), brits (onderofficieren: krib) en zoo mogelijk een tafel.

De Commandeerende-Officier kan bepalen, wanneer zulks hem gewenscht voorkomt, dat geen bank en/of tafel in het vertrek wordt geplaatst.

Indien voorloopig arrest wordt ondergaan in een afzonderlijk vertrek, zal het meubilair in dat vertrek moeten bestaan uit een tafel, een stoel en een krib.

In de arrestlokalen wordt het gewone nachtleger, t.w. bedzak, kussenzak, dekens en lakens verstrekt.

Ontvangen van bezoeken door gestraften.

De met licht arrest gestrafte militairen mogen bezoeken ontvangen.

De met verzuurd en streng arrest gestrafte militairen mogen alleen bezoeken ontvangen van personen, die met de geestelijke verzorging van militairen belast zijn.

De Commandeerende-Officier is echter bevoegd bezoeken van andere personen toe te staan.

Aan een met licht of met verzuurd arrest gestraften militair kan worden toegestaan godsdienstoefeningen van de godsdienstige gezindheid of instelling waartoe hij behoort of waarbij hij is aangesloten bij te wonen.

De Commandeerende-Officier bepaalt of zulks onder geleide moet geschieden en zoo ja, of het geleide gedurende de godsdienstoefening aanwezig moet blijven.

Aan de met verzuurd of streng arrest gestrafte militairen kan worden vergund passende lectuur in het arrestlokaal mede te nemen of te ontvangen.

Aan de met streng arrest gestrafte militairen kunnen diensten worden opgedragen, die in het arrestlokaal kunnen worden verricht, bijv. schrijfwerk, wijzigen van reglementen en voorschriften enz.

Verblijfsvergoeding.

Bij LO. 1923, no. 325, is bepaald, dat aan gehuwde verlofsmilitairen, die tijdens hun verblijf in werkelijken dienst, verstoken zijn van de inkomsten, welke anders uit hunne burgerlijke betrekking voortvloeien, boven de voorgeschreven verblijfsvergoeding, eene vergoeding kan worden toegekend van ten hoogste 3 gulden per dag.

Een desbetreffend voorstel moet, voor ieder geval afzonderlijk, bij het Departement van Oorlog worden ingediend, waarbij de noodige bewijsstukken moeten worden overgelegd, waarin belanghebbende aannemelijk maakt, dat inderdaad geen andere dan militaire inkomsten worden genoten.

Deze bepaling is in werking getreden op 1 Augustus 1923.

Wachtgeldregeling.

Bij Koninklijk Besluit van 28 April 1923 (Stbl. no 178) is eene bijzondere wachtgeldregeling vastgesteld o.a. voor:

den reserve officier, voormalig Commandant in een Landweerdistrict of van een der Landweerbataljons 3, 32, 36 of 47, voor zooveel belanghebbenden bij de in werking treding van vorenbedoeld Besluit nog tot het reserve-personeel der Landmacht behooren.

Het wachtgeld wordt toegekend te rekenen van 1 October 1922.

De voortgezette opleiding van de Verlofsofficieren.

De heer H. P. G e e r k e, Reserve-Kapitein der Infanterie, hield op Vrijdag-avond, 26 October j.l. voor de vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, een voordracht over de voortgezette opleiding van de verlofsofficieren, aan welke voordracht wij het volgende ontleenen.

Spreker schetste in het kort de opleiding van de verlofsofficieren bij enkele vreemde legers, waarna hij overging tot de behandeling van volgende stellingen.

1e. Er dient een propaganda gevoerd te worden door niet-beroeps-militairen, waarin de noodzakelijkheid van een weermacht voor ons land wordt aangetoond.

2e. Voor opleiding tot reserve-officier moeten slechts jongelui worden aangewezen, die in het bezit zijn van het eind-diploma Gymnasium of H. B. S. 5-j. e. dan wel kunnen aantonen eene daarmee overeenkomende ontwikkeling te bezitten.

Deze eisch wordt door spreker noodzakelijk geacht voor een voortdurende bloei van het instituut verlofsofficieren en voorts als waarborg, dat de positie van verlofsofficieren overeenstemt met de maatschappelijke positie van de betrokkenen. Spreker wil dus, dat het leger als het ware een spiegelbeeld is van de burgermaatschappij. Tijdens het debat werd evenwel met officieele cijfers aangetoond, dat de dienstplichtigen, die jaarlijks het eind-diploma Gymnasium, H. B. S. 5-j. e. of daarmee overeenkomende inrichting van onderwijs verwerven, beduidend kleiner is dan het aantal dienstplichtigen, dat jaarlijks voor de officiersopleiding moet worden aangewezen, waardoor Spreker noodgedwongen, ook in lagere eischen berustte.

Naar onze meening dient de hoogere eisch van wetenschappelijke ontwikkeling evenwel onverkort te worden toegepast, hetgeen wij *noodzakelijk* en *mogelijk* achten. *Noodzakelijk*, omdat door de belangrijke inkrimping van het aantal beroepsofficieren ook de hoogere aanvoering wordt toevertrouwd aan de verlofsofficieren, hetgeen van den verlofsofficier een grooter overwicht op zijn ondergeschikten eischt, welk overwicht alleen dan mogelijk is, indien hij ook in algemeene ontwikkeling, inderdaad de meerdere is.

Wij achten de handhaving van den eisch, dat de aspirant-verlofsofficier houder moet zijn van een eind-diploma Gymnasium, H. B. S. 5-j. e. of daarmee overeenkomende inrichting van onderwijs, *mogelijk* omdat het aantal jongelieden, dat jaarlijks evenbedoelde eind-diploma's verwerft, pl.m. 2000 bedraagt, terwijl het aantal dienstplichtigen, dat jaarlijks voor de opleiding tot verlofsofficier moet worden aangewezen pl.m. 700 is. Weliswaar blijken er van vorenbedoelde 2000 jongelieden slechts pl.m. 450 als dienstplichtigen te worden ingelijfd, doch, aangezien door wetwijziging het den wetgever vrij staat ieder jaar de hand te leggen op pl.m. 2000 eind-diploma-houders is daarmee de *mogelijkheid* aangetoond, dat de verlofsofficieren uitsluitend worden gerecrueteerd uit de jongelieden, die in het bezit zijn van het eind-diploma Gymnasium, H. B. S. 5-j. e. of daarmee overeenkomende inrichting van onderwijs.

3e. Het Rijk moet het zijn Hoogere Ambtenaren mogelijk maken als reserve-officier te blijven voortdienen.

Spreker betoogde de wenschelijkheid, dat niet alleen het Rijk, de Provinciën en de Gemeenten, doch voorts alle werkgevers de verlofsofficieren in de gelegenheid moeten stellen de op de verlofsofficieren rustende militaire verplichtingen behoorlijk te kunnen vervullen.

4e. De tegenwoordig af en toe verschijnende mededeelingen voor verlofs-officieren zijn onvoldoende voor het beoogde doel.

Spreker betoogde de wenschelijkheid om b.v. elke drie maanden op vast te stellen data een bulletin uit te geven, houdende wijzigingen in Reglementen en voorschriften en voorts al die mededeelingen welke voor den verlofs-officier van belang kunnen zijn.

5e. De reserve-officieren behoeven slechts eens in de twee jaar gedurende twee weken in werkelijken dienst te komen. Volgens sprekers meening is het voor de oudere en gehuwde verlofs-officieren te eenenmale ondoenlijk jaarlijks drie of om het andere jaar zes weken onder de wapenen te komen. Bovendien zou een opkomst onder de wapenen van langeren duur dan twee weken om het andere jaar leiden tot een te groot aantal verlofs-officieren bij den troep, vooral als men daarbij in het oog houdt, dat tijdens de eerste vier maanden van de recrutenopleiding, voor de verlofs-officieren weinig of geen leering is te trekken.

Spreker wil den verminderden duur van werkelijken dienst zien aangevuld door het bijwonen van winter-bijeenkomsten van verlofs-officieren.

6e. Het instellen van geconcentreerde cursussen voor het bereiken van den kapiteinsrang verdient geen aanbeveling. De opleiding hiertoe worde gegeven op wintercursussen, die gedurende vier jaren gevolgd moeten worden.

Wat de voortgezette opleiding betreft, wil spreker de verlofs-officieren in oefeningskampen bijeenbrengen om de beginselen van het soldatenmetier nog eens grondig te doorloopen. Zij kunnen dan bij den troep opkomen bij de vervolg- of de herhalingsoefeningen. Hij zou den verlofs-officier, na zijn benoeming, drie jaar achtereen minstens drie weken per jaar willen doen opkomen bij de herhalingsoefeningen, een dezer drie in een oefenkamp. Daarna volgt bevordering tot eerste luitenant, als hoedanig hij tweemaal moet opkomen, telkens twee weken, voor herhalingsoefeningen. Na de eerste opkomst heeft, na zorgvuldig onderzoek uit hen, die het hun plicht achten zich voor een hooger rang te bekwamen, de aanwijzing plaats. Men mag z. i. verwachten, er zoo een voldoende aantal te kunnen krijgen. Alleen zij bekomen een toelage, welke voor den eerste luitenant kan blijven op den voet van het bepaalde van vóór den oorlog, doch voor den kapitein verhoogd moet worden. De opleiding van deze aangewezenen zal het beste tot haar recht komen door het volgen van wintercursussen. De algemeene regeling moet in één hand komen, van bovenaf moet bepaald worden waartoe de cursussen dienstbaar gemaakt moeten worden, welke stof moet worden behandeld en degenen, die ze houden, moeten met de meeste zorg worden uitgezocht. Het verdient aanbeveling, dat steeds dezelfde officier met het houden van een cursus wordt belast en mocht het vroeger lastig zijn geweest, steeds den geschikten persoon er voor te vinden, nu alleen menschen der categorie A den officiersrang bekleeden mag z. i. dit bezwaar niet meer gelden. Doch deze voorgangers hebben het bij de vredesorganisatie nu zoo volhandig in den troependienst, dat ze voor niets anders meer tijd hebben. De afvloeiing is een ramp voor het moderne leger. Men heeft zich bij het bepalen van de officierssterkte alleen rekenschap gegeven van de vraag wie dienst moeten doen bij den troep; wie daar niet moest worden gebruikt, was overbodig. De tot het uiterste doorgevoerde inkrimping van het korps beroepsofficieren zal z. i. verderfelijk werken voor de verdere ontwikkeling van de verlofsaanvoerders. Men heeft de nieuwe taak, voor de beroepsofficieren bestemd, gladweg

over het hoofd gezien. Men verklaarde, dat men de reserve-officieren wel voor hun taak bekwaam zou maken, maar vergat dat voor dit werk ook personen noodig zijn.

De wintercursussen voor kapitein zou spreker willen houden van November tot en met April, twaalf bijeenkomsten, elk van twee uur, welke vier achtereenvolgende jaren moeten worden bijgewoond. Dezelfde kapitein of majoor moet de voordrachten houden in verschillende plaatsen, zoodat hij wandelleeraar is. Wie de cursussen bijwoont, behoeft slechts eens in de twee jaar twee weken verplicht op te komen. Na afloop van den cursus wordt men voor drie weken opgeroepen en krijgt onder toezicht het commando voor den hooger rang. Na afloop hiervan wordt medegedeeld of men al dan niet in aanmerking kan worden gebracht voor bevordering. Na bevordering tot kapitein komt men in het eerste jaar op tot het verrichten van practischen dienst en vervolgens om de twee jaar twee weken. Ten behoeve van het innig contact met het leger dienen verplichte vervolgcursussen. Verder elk jaar, dat men niet in werkelijken dienst is opgeroepen, in den zomer drie dagen deelnemen aan kaderoefeningen in het terrein. De cursussen, te geven door officieren die de hoogere krijgsschool hebben afgehoopen, moeten zestig avonden in tien jaar duren.

7e. Eene ruime toelage worde gegeven aan den eerste luitenant, die zich voor het volgen van de cursussen beschikbaar stellen. Spreker wijst er op, dat, niettegenstaande de jaarwedden en loonen allerwege belangrijke verhoogingen hebben ondergaan, de toelagen van de verlofsofficieren, sedert 1897 (het jaar van oprichting van de instelling van het Reserve-kader) geenerlei verhooging hebben ondergaan, integendeel, dat van meerdere categorieën verlofsofficieren de toelagen zijn afgenomen, terwijl aan de verlofsofficieren tegenwoordig beduidend hogere eischen worden gesteld dan voorheen.

Het komt spreker dan ook alleszins billijk voor dat:

a. Aan alle verlofsofficieren een vergoeding wordt toegekend als tegemoetkoming in de kosten van het onderhoud van kleeding en uitrusting.

b. Aan de eerste luitnants, die zich voor het volgen van de cursussen voor hooger rang beschikbaar stellen, een jaarlijksche toelage wordt toegekend van ten minste f 500.—.

c. Aan de reserve-kapiteins een evenredig hogere toelage wordt toegekend.

8e. De tegenwoordige wintercursussen zijn niet ingericht tot voorbereiding van den hooger rang.

Zooals hiervoren reeds is gezegd, wenscht spreker, dat de algemeene regeling in ééne hand moet komen, dat van boven af moet worden bepaald waartoe de cursussen dienstbaar moeten worden gemaakt, welke stof moet worden behandeld en dat degenen, die ze houden, met de meeste zorg moeten worden uitgezocht.

Welnu, aan al deze eischen wordt sedert het jaar 1922 voldaan.

Uit de regeling winterbijeenkomsten toch blijkt, dat de algemeene regeling in handen is gelegd van de inspecteurs der betrokken wapens en van het dienstvak der militaire administratie. Voorts is het ons bekend, dat zoowel ten vorige jare als dit jaar door den Inspecteur der Infanterie nauwkeurig is aangegeven de op iedere bijeenkomst te behandelen stof, terwijl voorts in bovenbedoelde regeling is bepaald, dat als docent de meest geschikte beroeps-officieren moeten worden aangewezen.

Op goede gronden werden dan ook door meerdere debatters zeer waar-

deerende woorden uitgesproken omtrent de winterbijeekomsten van verlofs-officieren zooals deze sedert 1922 plaats vinden.

9e. De reserve-kapiteins dienen iederen winter een cursus te volgen, die maandelijks op een avond gegeven wordt. In de jaren, dat zij niet voor practischen dienst onder de wapenen komen, moeten zij deel nemen aan een driedaagsche tactische oefening in het terrein, gedurende de zomermaanden.

10e. Tot voorbereiding van den majoorrang is het volgen van een cursus van vier weken noodzakelijk te achten.

11e. De afvloeiing van actieve officieren maakt het zeer bezwaarlijk een voldoende aantal instructeurs voor de voortgezette opleiding te vinden.

Deze laatste drie stellingen zijn reeds hiervoren onder de 6e stelling behandeld.

12e. Het is wenschelijk een Weerbelasting in te voeren voor hen, die op geenerlei wijze deel uitmaken van onze Weermacht.

Spreker stelde de vraag of het niet gewenscht zou zijn een Weerbelasting in te voeren voor hen, die door het trekken van een hoog lotingsnummer van den militairen dienst zijn vrijgesteld. Deze belasting zou dan verschuldigd zijn tot op het tijdstip, waarop de dienstplicht voor degenen, die een dienstplichtig nummer hebben getrokken, afloopt, dus tot den eersten October van het jaar, waarop de betrokkenen het 40e, 45e of 50e levensjaar volbrengen, al naar mate zij zouden kunnen worden bestemd voor de opleiding onderscheidenlijk tot gewoon dienstplichtige, tot onder-officier of tot officier.

Een dergelijke maatregel zal ongetwijfeld leiden tot het sluiten van vrijwillige verbintenissen bij het reserve-kader, aan welke verbintenis voor een goede vorming van verlofs-officieren, blijkens de ondervinding, meer waarde wordt gehecht dan aan de verplichte aanwijzing van aspirant-verlofs-officieren.

Herdruk Aanwijzingen opleiding Infanterie.

Begin November zal bovengenoemde herdruk verschijnen en aan de verlofs-officieren worden verstrekt. Deze herdruk — omvattende tot en met het bataljon — zal worden behandeld op de a.s. winterbijeekomsten.

BIJLAGE.

Belangrijke mededeelingen voor den Verlofs officier.

Nieuwe uniformen.

Kraachtens het Koninklijk Besluit van 11 September 1923, No. 91, is bij Beschikking van den Minister van Oorlog van 22 September 1923, 6e Afd., No. 264, een nieuw boekwerk „Uniformen” vastgesteld.

Er is, naast de *grijze* uniform met toebehooren, vastgesteld een *donkere* uniform met toebehooren voor officieren, onderofficieren en cadetten (met uitzondering van de Koninklijke Marechaussee).

Het bezit van de *donkere* uniform met toebehooren is *facultatief* voor de verlofs officieren en voor de beroeps- en verlofs onderofficieren.

De grijze overkleeding blijft behouden.

Beoordeelingslijsten.

Bij Koninklijk Besluit van 12 November 1923 is vastgesteld een nieuw Voorschrift betreffende de beoordeelingslijsten van de Officieren bij de Landmacht (V.B.L.).

In de Bijlage, behorende bij de April-aflevering, is aangegeven op welke wijze in vredetijd de beoordeeling van de reserveofficieren geschiedde; hieronder wordt in het kort een overzicht gegeven van de nieuwe bepalingen.

Er worden, volgens de hierna vermelde regelen, ingediend *gewone beoordeelingslijsten*, terwijl daarnaast *tusschentijdsche*-, *aanvullings*- en *wijzigingsbeoordeelingslijsten* kunnen voorkomen, zoomede inlichtingsnota's.

Wanneer heeft de beoordeeling plaats. De eerste invulling van de gewone beoordeelingslijst van een officier geschiedt aan het einde van het kalenderjaar, waarin hij *zeven* jaar in den luitenantsrang heeft doorgebracht. Verder wordt omtrent luitenants nog *tweemaal* eene gewone beoordeelingslijst ingediend en wel met tusschenpoozen van *drie* jaren.

Van kapiteins (ritmeesters) wordt de eerste gewone beoordeelingslijst opgemaakt aan het einde van het kalenderjaar, waarin zij *drie* jaren in hunnen rang hebben gediend; verder wordt omtrent hen nog *tweemaal* eene gewone beoordeelingslijst ingediend en wel met tusschenpoozen van *drie* jaren.

Van hoofdofficieren wordt eene gewone beoordeelingslijst opgemaakt aan het einde van het kalenderjaar, waarin zij *één* jaar in hunnen rang hebben gediend. Verder wordt omtrent deze categorie van officieren in hunnen rang nog eenmaal eene gewone beoordeelingslijst ingediend en wel na *één* jaar.

Inrichting van de beoordeelingslijst.

Op het *voorblad* staat vermeld:

gewone	}	1) beoordeelingslijst
tusschentijdsche		
aanvullings		
wijzigings		

1) voor zooveel noodig door te halen

betreffende:

(volgen: naam en voornaam, rang — e.q. met vermelding van reserve — korps, staf, inrichting of dienstvak).

In zijn tegenwoordigen rang benoemd bij Koninklijk Besluit van
No., met ingang van

Het *binnenblad* is als volgt ingericht.

Tijdvak waarover de beoordeeling loopt.	Gedrag, ijver, wijze van dienen, karakter, bekwaamheden, verdere vermeldenswaardige eigenschappen en bijzonderheden.	Voor bevordering tot den naast hooger rang					Toe- lich- tingen.	Aan te bevelen voor eenige bijzondere betrekking (met name te noemen).	Plaatsnaam en dagteekening, alsmede hand- teekening, rang en dienstbetrek- king van den beoordeelaar.
		bij- zon- der aan te beve- len.	aan te beve- len.	nog niet aan te beve- len.	niet in alle op- zich- ten aan te beve- len.	onge- schikt.			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
	Is een officier.								

Het *achterblad* luidt:

GEVOELEN VAN DEN

I	II	III	IV

Wie beoordeelen. Het voor- en binnenblad der beoordeelingslijst wordt door den betrokken beoordeelaar in eersten aanleg ingevuld.

Beoordeelaar in eersten aanleg is *in het algemeen* de organieke Chef, onder wiens onmiddellijke bevelen de te beoordeelen officier, op het tijdstip der beoordeeling dient.

Voorts geldt ter zake het volgende:

A. Compagnies- en overeenkomstige Commandanten zijn, voor zoover zij niet zelfstandig zijn, uitgesloten.

B. Als beoordeelaar in eersten aanleg treedt op:

1o. bij de regimenten infanterie en artillerie:

a. de regimentscommandant ten aanzien van de bij het regiment ingedeelde beroeps- en reserveofficieren, behoudens het bepaalde onder b;

b. de hoofdinstructeur ten aanzien van de ter plaatse in garnizoen zijnde en niet bij den regimentsstaf ingedeelde beroeps- en reserveofficieren beneden den rang van majoor;

2o. bij de regimenten huzaren:

de commandanten van het half-regiment ten aanzien van de daarbij ingedeelde beroeps- en reserveofficieren.

C. De beoordeeling in eersten aanleg van de beroepsofficieren, dienst doende bij den Vrijwilligen Landstorm geschiedt:

1o. bij de infanterie en de artillerie door den Commandant van het regiment, waartoe zij behooren, e.q. door den hoofdinstructeur, en

2o. bij de cavalerie door den Commandant van het half-regiment waartoe zij behooren.

Het tijdstip voor de gewone beoordeeling in eersten aanleg valt als regel tussehen 1 en 31 December.

Gegevens voor de invulling. Van reserve-officieren wordt telkenmale, wanneer zij onder de wapenen zijn geweest, door den Chef, onder wien zij hebben gediend en die in aanmerking zou komen voor invulling in eersten aanleg van de beoordeelingslijst, eene nota opgelegd bevattende de gegevens die bevorderlijk kunnen zijn om een juist en volledig oordeel over den betrokken officier mogelijk te maken.

Aanvullings-beoordeelingslijst. Indien het den betrokken Chef beslist onmogelijk is geweest om zich tijdens den duur der dienstverhouding een grondig of volledig oordeel over den betrokken officier te vormen, rust op dien chef de verplichting om, zoodra hij zich in staat acht de beoordeelingslijst geheel volgens eigen verantwoordelijkheid te kunnen invullen, eene aanvullings-beoordeelingslijst in te dienen, welke, met de reeds ingediende lijst te zamen, thans eene volledige beoordeeling behoort in te houden.

Wijzigings-beoordeelingslijst. Zoodra de Chef van gevoelen is, dat het laatstelijk uitgebrachte oordeel, voor wat de mate der geschiktheid van den beoordeelde voor bevordering betreft, hetzij ten goede, dan wel ten kwade moet worden gewijzigd, is hij verplicht hiervan door indiening van eene wijzigings-beoordeelingslijst te doen blijken.

Tusschentijdsche beoordeelingslijst. Indien de Chef van oordeel is, dat, hoewel geen der kolommen 3 tot en met 7 wijziging behoeft, de invulling van andere kolommen ten goede dan wel ten kwade moet worden gewijzigd, is hij verplicht aan den M. v. O. machtiging te vragen tot het indienen van eene tusschentijdsche beoordeelingslijst.
